

Déli Hírlap

TIMIȘOARA, I., Piața Brătianu No. 3
Telefon: 23—10.
Redacția și administrația:

GAZETA MAGHIARILOR
DIN BANAT

Nr. cererii de insc. in Reg. publ. per 934/1938
Trib. Timișoara
Redactor resp. Dr. VARNAY ELEMÉR

NEM TŰNT EL

teljesen a remény, hogy minden sajtópropaganda és rádióhceccelés ellenére is sikerül helyreállítani a békét Európában. Hivatalosan békeajánlatot nem tettek még az egyik részről, viszont a másik részről sem helyezkedtek mereven a feltétlen hadviselés álláspontjára. Ez is eredmény, ha figyelembe vesszük, hogy még alig negyvennyolc óra előtt azt a hírt terjesztették, hogy Anglia és Franciaország csak a teljesen leigázott Németországgal hajlandó tárgyalni, illetve a térre kényszerített harmadik birodalomnak a béke feltételeit diktálni. Hogy az ilyen, nem a kölcsönös megállapodáson és megegyezésen alapuló diktátumok mit jelentenek, azt a mai viszonyok elég kiáltóan igazolják. Chamberlain tegnapi beszédének legjelentősebb része azon bejelentés, hogy a nyugati demokráta hatalmak nem utasítják eleve vissza az esetleges békeajánlatot, hanem hajlandók minden ilyen előterjesztést komolyan fontolórra venni. Nincs már szó arról, hogy a háborút három évig, vagy ha kell, hét évig is folytatják Németország ellen. A háborút akár holnap be lehet fejezni, — nyugtat meg Chamberlain beszéde. A békeakarát tehát megvan Németországban és Szovjet-Oroszországban egyrészt és megvan másrészt Angliában és Franciaországban is.

Nézzük, milyenek azok a feltételek, melyek mellett a békeszerződés megköthető lenne? Németország és Szovjet-Oroszország kijelentették, hogy a keleteurópai kérdéseket ők maguk intézik el, mindenki másnak beleavatkozása nélkül. Ez azt jelenti, hogy nem engedünk beleszólást az új Lengyelország határainak megvonásába és abba sem, hogy az új lengyel állammal, mint a többi szomszédal miként rendezik viszonyait. Ezzel szemben az angolok állítolag követelik a független Lengyelország visszaállítását, független cseh állam létesítését és a hitlerista kormányzat eltávolítását. Független lengyel állam létesítése a német és az orosz tervek között is szerepel és ekörül legfeljebb abban lehet vita, hogy ennek az új Lengyelországnak határait hol és miként vonják meg. Németország kétségtelesen ragaszkodik fog az egykori korridor megszüntetéséhez és azoknak a területeknek a birodalomba való bekebelezéséhez is, melyeken németek nagyobb tímegekben laknak. Valószínűleg hajlandó lesz Lengyelországnak kijárót biztosítani a danzigi kikötőhöz, hogy tengeri útja biztosított legyen. A kérdés, hogy miként lesznek hajlandók Németország és Oroszország az új lengyel határokat megállapítani? Lengyelországnak harmincöt millió lakosa volt és ezek közül kereken húsz millió volt a lengyel. Úgy gondoljuk, hogy ezek a lengyellakta területek alkotják majd az új lengyel államot. Így tehát az a feltétel, melyet Anglia állít, teljesedésbe mehet.

Az önálló Csehország létesítése szintén nem tartozik a lehetetlenség közé, mert már a mostani háború megindítása alkalmával mutatkoztak olyan jelek, hogy Németországban megvan a hajlandóság a cseh függetlenség fokozatos visszaállítására. Emlékeztet, hogy annak idején Csehországnak és Moszkvának katonai szerződése veszélyeztette Németország biztonságát. Mivel ez az ok a német-orosz megemtamadási szerződés megkötésével megszűnt, sőt azóta a szövetségnek bizonyos formája is megvalósult az oroszok és németek között, valószínűleg nem lesz akadály annak sem, hogy Csehország ismét önálló és független állami életet élhessen. Szlovákiával együtt, vagy külön, az az önállóságba belekóstolt szlovákok akarata az is műlhatik. Németországnak nem érdeke és ezt Hitler többször hangoztatta is, hogy idegen nemzetesortokat kebelezzen be a birodalom testébe. Milliós nemzetkisebbségi tömegek súlyos teherfételt jelentenek, amivel a németek is tisztában vannak.

Olaszország magatartása nem változik

A római külpolitikai vélemény szerint a Szovjet belép a háboruba Vihar Lloyd George békebeszéde miatt

Rómából jelentik: (Radiopress.) Az olasz rádió külpolitikai adásában hangoztatta, hogy a jelenlegi nemzetközi helyzetnek három fontos ismertető jele van: Szovjetország, Törökország és Olaszország magatartása.

Ami a Szovjetet illeti, nincsen kizárva, hogy a Szovjet-Unió is belép a háboruba, biztos azonban, hogy erre csak akkor kerül a sor, ha előre biztosítani tudja magának a hadászati fontos pontokat.

Ami Törökországot illeti, ennek az államnak a politikáját az a törekvés jellemzi, hogy összeegyeztesse a Szovjettel és a nyugati hatalmakkal szembem követendő magatartását.

Olaszország tekintetében a helyzet ma is az, mint szeptember elején volt, amikor is a minisztertanács kimondta, hogy Olaszország a maga részéről nem kezdeményez semmiféle katonai műveletet. Olaszországnak semmi oka sincs arra, hogy a jelenlegi körülmények között megváltoztassa ezt a magatartását.

Olasz cáfolat Mussolini béketervéről

Rómából jelentik: Több angol lap hírt közölt arról, hogy Mussolini miniszterelnök békeértekezlet-tervet tanulmányoz. Az angol lapok ezenkívül lajstromot közöltek azokról a nemzetekről, amelyek ilyen békeértekezleten résztvennének. A Stefani-iroda jelentése szerint ez a hír teljesen alaptalan. Olaszország a jelenlegi körülmények között semmiféle ilyen kezdeményezésben nem vesz részt.

Mussolini miniszterelnök különben ma kihallgatáson fogadta Grazziani tábornagyot, aki jelentést tett a parancsnoksága alatt álló csapattekről. (Radiopress.)

Az angol közvélemény hajlik a békére

Rómából jelentik: (Dunaposta.) A Tribuna tegnapi száma ismét részletesen foglalkozik a német békeajánlattal. Megállapítja, hogy az angol közvélemény hajlamos a békére, amennyiben Berlin általános biztonsági garanciákat tudna adni. Giornale D'Italia szerint francia körökben egyre nagyobb érdeklődést tanúsítanak a béke-akció iránt. Amennyiben a francia közvélemény meggyőződne arról, hogy Hitler kancellár előterjesztése tartos békét biztosítana és garanciát nyújt Franciaországnak a békepontok betartására ugy a francia kormány hajlandó lenne leülni a tárgyaló asztalhoz. Megállapítja még a lap, hogy a kancellár béketerve mellé nem-

Rómából jelentik: A Tribuna című olasz lap londoni tudósítója szerint az angol fővárosban nem hiszik, hogy Ciano külügyminiszter Berlinben a német-olasz békeajánlat tervéről tárgyalna. Az olasz külügyminiszter berlini látogatása során folytatott megbeszélésein csakis a német álláspont meghallgatására szorítkozott. A legtöbb angol lap biztosra veszi, hogy Olaszország nem vállalja magára a közvetítő akció, mert jól tudja, hogy Anglia és Franciaország eleve elutasít magától minden olyan kezdeményezést, amely közvetlenül, vagy közvetve Németország részéről indul ki. (Radiopress.)

csak a Szovjet és Olaszország, hanem Spanyolország, Magyarország, Balti államok és a Balkán államok is felsorakoznak. Ezzel minden számot tevő hatalom igyekszik visszaállítani a békét Európában.

FRANCO NEM VÁR EREDMÉNYT A HÁBORÚTÓL

Madridból jelentik: (Rador.) Franco tábornok rendkívül fontos nyilatkozatot tett a sajtószolgálat főnöke előtt. A Havas ügynökség jelentése szerint Franco kategórikusan kijelentette, hogy nagy nyugtalansággal tekint a Középeurópát fenyegető veszedelem elé.

Legsúlyosabb feltétele Angliának, melyet eddig hivatalos részről nem hangoztattak és így fenntartással kell fogadni, az, hogy követelik a hitlerista uralom felszámolását. Nem hiszünk ennek a feltételnek a komolyságában, mert ez olyan súlyos precedenst jelentene, melynek éle más államok, nem utolsó sorban Anglia ellen is fordulhat. Anglia hangoztatja, hogy nem a német nép, hanem a hitlerizmus ellen visel háborút. Hitlerizmus és német nép ma még egyet jelent és ha a nyugati hatalmak háborút viselnek, úgy azt egyformán viselik a hitlerizmus és a német nép ellen. Ha békét akarnak kötni, úgy ezt a német néppel csak a hitleri uralmon keresztül tehetik meg. Az angol sajtó tétele igen nagy veszélyeket rejt magában. Ha a nemzetközi életben gyökeret verhetne, úgy számtalan újabb vizsály magvát hintené el. Mindig akadhat majd egy állam, mely elégedetlen lesz a szomszéd ál-

lami vagy politikai berendezkedésével és ha nem lesz hajlandó ezen változtatni, készen adódik a háborús ok. Azt, hogy milyen uralom vagy kormányforma létezik valamely országban, ennek megállapítása kizárólag az illető állam lakosainak jogkörébe tartozik. Ez tehát nem lehet ok a békeajánlat visszautasítására. És meggyőződésünk, hogy nem is lesz. Valószínűnek tartjuk azt, hogy a békekonferencián olyan problémák vetődnek majd fel, melyek például Olaszországot, afrikai birtokait és földközítengeri helyzetét érintik. Vagy Németország gyarmati igényeit. Nehézségek inkább ezen a téren mutatkoznak majd. Jóakarattal és igazi békés szándékkal, azonban minden ellentét kiküszöbölhető és minden nehézség kikerülhető. A fontos az, hogy az érdekelte nagyhatalmak leüljenek a zöld asztal mellé. A békekötésnek ez az első és legfontosabb feltétele.

— Amikor a Szovjetunió megemntadási szerződést kötött Németországgal — mondotta Franco — megérttem, hogy a kocka el van vetve. A Szovjetnek Európában való megjelenése rendkívül veszélyes. Ez a háború nem hozhatja meg a gyakorlati eredményeket.

Lehetségesnek tartják a békét

Rómából jelentik: Az olasz főváros politikai köreinek érdeklődését Chamberlain miniszterelnök keddi alsóházi beszéde tölti ki. Az olasz lapok vezető helyen, részletesen közlik a beszédet és anélkül, hogy bármely irányban állást foglalnának, bőven ismertetik a beszéd nemzetközi visszhangját is. Az olasz sajtó magatartását általában a tárgyilagos megfigyelő álláspontja jellemzi. A legkevesebb jelét sem adják annak, hogy Olaszország milyen szerepet lenne hajlandó betölteni a békeakció során. Ami Cham-

A tábornok a következő szavakkal fejezte be nyilatkozatát:

— Nekünk az a kötelességünk, hogy hűségesek maradjunk az erkölcsi erőn alapuló elvekhez. Minden nép, amely szentnek tartja a lélek jogait, köteles ugyanezeket az elveket szem előtt tartani.

berlain beszédét illeti, elismerik, hogy az nem változtatta meg Róma magatartását, de megállapítják azt is, hogy Chamberlain miniszterelnök nem tett olyan kijelentést, ami elejét venné a békés kibontakozásnak. A Popolo di Roma párisi jelentése szerint a francia fővárosban a helyzetet nem ítélik meg derülítően, hanem bizonyos drámai feszültség érezhető. Tagadhatatlan, hogy a fejleményeket alig ítélik meg sok reménységgel. A békét valószínűtlenné, de mégis lehetségesnek tartják. (Radiopress.)

Lloyd George szerint az alsóházban meg kell vitatni a békeajánlatot

Londonból jelentik: (Rador.) Lloyd George volt miniszterelnök az alsóházi vita során kijelentette, hogy teljesen megérti Chamberlaint és osztja azt a nézetét is, hogy nem hisz Hitler szavának. Ha a békekötés Hitler szavától függne, úgy nem volna más választás, mint a háború további folytatása mindaddig, amíg ennél jobb és szilárdabb biztosítékot lehetne szerezni. Nem fér kétség ahhoz, hogy

a Szovjetunió, Olaszország és Németország között tárgyalások folytatók a békefeltételek megállapítására.

— Sok olyan dolog van, — folytatta Lloyd George — amiről mit sem tudunk és nagyon örülök Churchill azon megállapításának, amely rámutat a Szovjet és német magatartás közötti különbségre. Szükségesnek tartom azonban azt is megállapítani, hogy

nem volna előnyös túl gyors következtetéseket levonni.

Meg kell vizsgálni egy olyan ajánlatot, amelyet az olasz, vagy a szovjetkormány mint semleges államok terjesztenének elő. Véleményem teljesen egyezik a miniszterelnök véleményével abban a tekintetben, hogyha Lengyelország legyőzötését mint befejezett tényt vennék tudomásul, meg lennének becstelenségek. Vannak azonban olyan kérdések, amelyeket figyelembe kell venni, mert

nemcsak Lengyelországról, hanem Csehszlovákiáról is szó van.

De ezenkívül itt vannak még a gyarmati kérdések is, amelyek bizonyára szóba kerülnek. Ha feltételezzük, hogy egy ilyen ajánlatot kapnánk, azt figyelembe kellene venni már csak azért is, mert ebben más kormányok is érdekeltek vannak.

Lloyd George beszédét azzal fejezte be, hogy amennyiben az eddiginél kevésbé gyanus javaslat érkezne, úgy azt az alsóházban meg kellene vitatni, mert eddig már igen sok esetben túl gyors határozatokat hoztak.

Chamberlain Lloyd George beszédére válaszul, annak a véleményének adott kifejezést, hogy a volt miniszterelnök megállapításai leginkább csak feltételeken alapulnak. A titkos ülésekre nincsen szűkség, mert ha olyan ügyek kerülnek tárgyalásra, amelyekről semminek sem szabad kiszivárognia, úgy azt a képviselők diszkreciója biztosítja.

DUFF COOPER ROSSZALJA LLOYD GEORGE ÁLLÁSPONTJÁRA.

Duff Cooper volt hadügyminiszter az alsóházi vita szónoka megállapította, hogy Lloyd George, akinek neve egyike a legismertebb neveknek Európában, beszédet tartott és ezt a beszédet félremagyarázhatják az ellenfelek, mert azt a megállapítást vonhatják le abból, hogy Anglia hajlandó a kapitulációra.

— Milyenek lehetnek azok a feltételek, — mondotta Cooper, amiket a német kormány békeajánlatában tehet? Az a gyanum, hogy alkalmas pillanatban olyan feltételeket állíthat fel, amelyek nem egyebek mint győzelmeinek jegyzőkönyvébe vétele. Lehetséges, hogy egy valóban független Lengyelország visszaállítására tesz javaslatot, amelynek kijárata volna a tengerhez és amelynek Varsó volna a fővárosa. Ha ez meg is történne, ez a Lengyelország nem volna más, mint ami a Csehszlovákia és amit egy délelőtt ismét meg lehetne szállni. Ha ilyen feltételek mellett tárgyalásokat kezdenénk, elvesztenénk

ANGLIA ÉS FRANCIORSZÁG NÉZETE NEM VÁLTOZIK

Párisból jelentik: Szerdán délelőtt megjelent egy Havas-közlemény, amely a semleges útján előterjesztendő békeajánlattal foglalkozik. A közlemény azzal fejeződik be, hogy bármi történjék, Anglia és Franciaország álláspontja nem változott meg. (Radiopress.)

ÁLLAMTANÁCS PÁRISBAN

Párisból jelentik: A délelőtti francia államtanács legnagyobb részt a Daladier miniszterelnök által ismertettett diplomáciai és katonai helyzettel foglalkozott. (Radiopress.)

A FRANCIA KOMMUNISTÁK UTÓDPÁRTJA A BÉKÉÉRT

Párisból jelentik: A francia munkás- és parasztpárt, amely a kommunista-párt utóda, nyílt levelet intézett Herriot, a francia kamara elnökéhez, hogy sürgősen hívja össze a kamara ülését, mert a párt szerint kívánatos lenne a békelehetőségeinek megvitatása. Ez a kezdeményezés francia politikai körökben a legnagyobb felháborodás viharát váltotta ki. Azt mondják Párisban, hogy a Herriothoz intézett nyílt levél a az utolsó vízcsepp, amelytől a megtelt pohár ki csordul. Azt követelik, hogy a volt kommunista-képviselőket most már minden további nélkül fosszák meg mandátumuktól és miután akciójul arra mutat, hogy az ellenségkel cimborálnak, indítsák meg ellenük a bűnvádi eljárást. (Radiopress.)

IDEGENEKET TOBOROZNAK AZ ANGOL HADSZEREGBE

Londonból jelentik: A tájékoztató minisztérium szeptember huszonnyolcadikán kiadott rendeletörvény alapján közli, hogy a külföldiek is jelentkezhetnek az angol hadseregben való szolgálattételre épp úgy, mint a brit állampolgárok. A külföldi önkéntesek tisztai rangot is kaphatnak. Számukat nem korlátozzák. Hír szerint elsősorban a légi haderő számára vesznek fel önkénteseket. Megállapítják azt is, hogy Nagy-Britanniának nincsen elegendőben a francia idegen légióhoz hasonló hadtestet létesíteni a külföldiekből. (Rador.)

Milyen államok vennének részt a békekonferencián?

Londonból jelentik: Az angol lapok nem tartják lehetetlennek, hogy Mussolini miniszterelnök nagyszabású békekonferencia összehívását tervezze. A Duce békemunkájára ez tenné fel a koronát. A békekonferenciára Olaszország meghívna

Angliát, Franciaországot, Németországot,

Erőteljes biztosítékkal látnák el az új békét

Rómából jelentik: A Popolo d'Italia párisi jelentése szerint Franciaország és Anglia becsületes békét kíván kötni. Ez a becsületes szó a francia szótárban annyit jelent, hogy az új békét erőteljes biztosítékokkal kell ellátni

és e célból olyan övintézményt kell létrehozni, amely állandóan őrizkedne a béke fenntartása felett. A békekötés igazi célja minden erőszakos támadás elkerülése lenne, amely Európa biztonságát megzavarná. Nyilvánvaló, hogy a francia és az angol közvélemény Hitler beszédétől első-

Szovjet-Oroszországot, Törökországot és az Egyesült Államokat, amelynek részvételére a hír szerint igen nagy súlyt helyeznek. Az angol lapok szerint Roosevelt kijelentette, hogy még nem értesült semmiféle béketervről. (Dunaposta.)

sorban ilyen nemzetközi biztonsági kijelentéseket vár. (Dunaposta.)

HITLER VALÓSZÍNŰ BÉKEAJÁNLATA

Londonból jelentik: Az angol sajtó szerint Hitler békeajánlatai a következők lesznek:

1. Lengyel nemzeti állam megalkotása.
2. Biztosíték Romániának, Magyarországnak és az új lengyel államnak.
3. Nemzetközi értekezlet összehívása Németország gyarmati igényeinek és Olaszország törekvéseinek megvitatására. (Dunaposta.)

Chamberlain beszéde nem volt elutasító

Berlinből jelentik: A lapok általában csak rövid kivonatokban közlik Chamberlain angol kormányelnök alsóházi beszédét, anélkül, hogy bármiféle következtetést, vagy megjegyzést fűzzenek hozzá. Hivatalos helyen is tartózkodnak az állásfoglalástól és utalnak arra, hogy Hitler birodalmi vezér a birodalmi gyűlésen fog rá válaszolni. Kiemelik azonban a beszéd két részét, hogy nem Lengyelország volt a háború kitörésének egyedüli oka és hogy az angol kormány kész megvizsgálni a béke iránt való javaslatokat, ha azokat megteszik.

Berlinben arra következtetnek, hogy megvan a lehetőség a diplomáciai érintkezésre Londonnal bizonyos közvetítés esetén.

Párisban azonnali békét követelnek

Párisból jelentik: A katonai hatóság vizsgálót indított az „Azonnali béke” című röpirat 31 aláírója ellen. A röpiratot tíz nappal ezelőtt terjesztették Páris politikai és értelmiségi köreiben. Az aláírók között szerepel Pivert, a disszidens szocialista párti vezér, Victor Margurit, valamint Monier és Alain írók, akik valamennyien szélső baloldali fel-fogásúak.

LEGUJABB

A francia határozat: a béketerv elutasítása

Párisból jelentik: Az államtanács két és fél óra hosszat tartott. Utána hivatalos jelentést adtak ki. A jelentés hangzott, hogy Franciaország nem gondol arra, hogy érdemben foglalkozzék egy Hitler kancellár által teendő békeajánlattal, miután a jelenlegi német kormány semmiféle biztosítékot nem szolgáltat arra, hogy az ajánlatot be is tartsa. Franciaország el van határozva, hogy a végső győzelemig harcol. Kimondotta a minisztertanács azt is, hogy a Németország elleni gazdasági háborút minden eszközzel tovább folytatja.

Hitler vezér Varsóba ment

Az esős idő beállta miatt nyugaton lanyhult a légi tevékenység
A vezér szombaton fog beszélni

Amszterdamból jelentik: (Rador.) Az Allgemen Handelsblad című lap berlini munkatársa azt írja, hogy Hitler kancellár elutazott Varsóba és részt vesz a győzelmi bevonuláson. Azt hiszik, hogy a kancellár szombaton fogja elmondani beszédét a Reichstagban.

A VARSÓI ELLENÁLLÁS RÉSZLETEI

Berlinből jelentik: A Deutscher Dienst azt írja, hogy Varsó átadása utolsó felvonása annak a drámának, amelyet a lengyel köztársaság idegenfajú vezetői idéztek elő. A lap szerint a város központjában számtalan katonailag megerősített hely volt. A polgári lakosságot felszólították arra, hogy együttműködjön a katonasággal, lövészárkokat assanak és fegyveresen álljanak ellen. A közparkokban ágyútekeket, az utcákon pedig légharító ágyúkat állítottak fel, a polgárok által lakott házakban pedig gépfegyvereket szereltek fel és az első benyomuló német csapatokat fegyver és gépfegyvertűzzel fogadta a polgári lakosság. A német repülőgépekről röpcedulákat dobtak le és ezekben kérték a lakosságot, hogy hagyja el a várost, mielőtt még intézkedések történnének a céltalan ellenállás letörésére. A német főparancsnokság több napig várta, hogy foganatja legyen ennek a felhívásnak. A lap szigorú bírálatot gyakorol amiatt, mert a londoni rádió útján is felhívták a polgárságot arra, hogy vegyen részt a város védelmében. (Rador.)

NAGY TISZTI FOGOLYTÁBOR NÉMET-ORSZÁGBAN

Münchenből jelentik: (Rador.) A környéken óriási méretű fogolytábor épül tisztek számára. Ebben a táborban ezerkét száz lengyel tisztet, közöttük több tábornokot fognak elhelyezni. A tisztek kiszolgáltatásáért kétszáz lengyel katona végzi. A létesítendő kámban a hadifoglyok megvásárolhatják minden olyan tárgyat, amire szükségük van. A nemzetközi egyezmények értelmében a hadifogly tisztek hasonló fizetést fognak kapni, mint a német tisztek. Minden tisztnek külön folyószámlája lesz, amelynek segítségével beszerezheti személyes szükségleteit.

ROMÁN GABONÁVAL MEGRAKOTT ANGOL HAJÓT SÜLLYESZTETÉK EL

Constantából jelentik: Az egyik távirati ügynökség értesítést kapott, az Aviemore

nevű, angol zászló alatt haladó hajó, amely gabonarakománnyal indult el Constantából Antwerpen felé, 30 másodperc alatt elsüllyedt egy német búvárhajó torpedójától. A hajó parancsnoka, első tisztje, a gépészek és a fűtők a tengerbe veszttek. A személyzet többi tagját sikerült megmenteni.

NYITVA ÁLL A GIBRALTARI SZOROS

Gibraltárból jelentik: (Rador.) A Havas iroda jelenti: Az egyik külföldi rádióállomás közölte, hogy Marokkó és Marseille között a gibraltári szoroson keresztül a francia hajózás szünetel. Ezt az állítást gibraltári hivatalos körökben megcáfolták és megállapítják, hogy naponta haladnak át a francia hajók a Gibraltáron árukkal és utasszállítmányokkal.

SAARBRÜCKENNÉL ÉLÉNK TÜZÉRSÉGI TEVÉKENYSÉG FOLYIK

Párisból jelentik: A nagyvezérkar szerdán délelőtt a következő hivatalos jelentést adta ki: Az éjszaka nyugodtan telt el. Saarbrückentől délre mindkét oldalról élénk tüzérségi tevékenységet fejtettek ki. (Radiopress.)

A FELHŐK MIATT SZÜNETEL A LÉGI HÁBORÚ

Párisból jelentik: Félhivatalos jelentés szerint a Rajna és a Mosel közötti arcvonal-szakaszon huszonegy óra óta teljes a nyugalom. Ezt a nyugalmat alig zavarja meg a Zweibrückentől délre elterülő vidékről felhangzó egy-két ágyúlövés. A Mosel vidékén ugyanis sűrű eső esik és az alacsonyan szálló felhők miatt a légi tevékenység is megszűnt. (Radiopress.)

Megdöböntő családi dráma játszódott le Déva mellett

Megölte feleségét, azután önmagával végzett

Déváról jelentik: Borzalmas családi dráma játszódott le a Déva közelében fekvő Lapusnic községben. Néhány nappal ezelőtt érkezett haza

katonai szolgálatából Jaran Andrei 30 éves gazdálkodó. Kedden délelőtt a fiatal gazdálkodót házának udvarán felakasztva találták. Már az első pillanatban nyilvánvaló volt, hogy öngyilkosság esete forog fenn. Amikor a csendőrök a tragikus végű ember feleségét keresték, a lakásban megdöböntő kép tárult eléjük. Az egyik ágyban feldarabolva találták a gazdálkodó feleségét. A vizsgálat során megállapítást nyert, hogy miután Jaran Andrei huzamosabb távollét után hazaérkezett, veszekedni kezdett a feleségével. Kedden délelőtt ismét családi perpatvar volt Jaranéknál. A kiabálás azonban váratlanul megszűnt. A gazdálkodó ekkor végzett feleségével, majd borzalmas tettenek tudatára ébredve, felakasztotta magát.

Roosevelt nem kapott felhívást a békeakcióban való részvételre

Ha arra felkérlik — hajlandó résztvenni a békekonzferencián

Washingtonból jelentik: (Rador.) Roosevelt elnök kijelentette, hogy olasz részről nem kapott semmiféle olyan javaslatot, amely szerint ő és Mussolini együttesen kezdeményezzenek békeközelítést Európában.

Washingtonból jelentik: (Rador.) Az Egyesült Államok parlamentje és kormánya nagy érdeklődéssel figyeli az európai közvélemény visszahatását az esetleg benyújtandó német békejavaslatra vonatkozólag. Jól értesült politikai körökben azt állítják, hogy az USA kormánya hajlandóan mutatkozna résztvenni egy olyan értekezleten, amely a valódi békét állítaná helyre Európában.

HOOVER VOLT ELNÖK NYILATKOZATA

Newyorkból jelentik: (Rador.) Hoover volt köztársasági elnök a World Telegram című lap munkatársa előtt kijelentette, hogy véleménye szerint a szövetségesek legyőzése képtelenség. Ha figyelembe vesszük a helyzetet szárazföldön, a tengeren és a levegőben, továbbá a kimeríthetetlen gazdasági segédforrásokat, mindenki láthatja, hogy a szövetségesek meg tudják védelmezni birtokaikat és el fogják érni végső győzelmüket.

A PANAMERIKAI KONFERENCIA ALLANDÓ GAZDASÁGI BIZOTTSÁGOT LÉTESÍT

Panamából jelentik: (Rador.) A panamerikai konferencia huszonegy delegátusa úgy határozott, hogy 1940. október elsejével Havannában tartják meg ülésüket, ha a körülmények ezt így kívánják. Minden amerikai kormány szakértőt küld Was-

ingtonba és itt állandó szervezést létesül, amely kizárólag csak gazdasági problémákkal foglalkozik. Afelett még nem határoztak, hogy a semlegességgel kapcsolatos kérdések felülvizsgálása céljából a kijelölendő hét jogász hol találkozzon.

S Z O M B A T I P R E M I E R J E

J E A N G A D I N

M I R E I L L E B A L I N

A C S Á B I T Ó

Csütörtökön és pénteken közkívánatra utoljára; „A KOZAKOK”

A pályatársak közbelépésére Fratta Géza nem temették jeltelen közös sirba

Mindössze néhány régi színlap, fénykép és újságcritika maradt a szegényházban elhunyt lezülött bonviván után

Szegény Fratta Géza, az egykori ünnepeit bonviván, aki Tarosán a szegényházban halt meg és akit, mint hozzátartozó nélkülít a város temetett el, szomorú utat futott meg, amíg a szegényházig és az ingyen temetésig eljutott. Negyvenhat éves korában jött érte a halál, de nem a színpadról, sikereinek helyéről szólította el, hanem búzós külvárosi korema asztalától. Leecsuszott, elzülött, senkinek nem kellett, elnyelte az ismeretlenség, a szürkeség. Ez az egykor oly tehetséges és népszerű művészember valóban „kivert kutyája” volt a társadalomnak.

HALÁL A SZEGÉNYHÁZBAN.

Apja jómódú kolozsvári ékszerész volt, aki taníttatta fiát, jó nevelést adott neki. A háborúban tiszt volt, mint honvédfőhadnagy szerelt le. Magas termetű, dalális katoná, a nők megfordultak utána az utcán. Volt a harctéren, kitüntetések is kapott. Az összeomlás után egy ideig vígan és gondtalanul élt, két kézzel szórta elhunyt szülei után rámaradt örökségét, azután amikor az utolsó száz leiest is felváltotta, kenyérkereset után nézett. Barátai azt tanácsolták, hogy menjen színésznek, mert jó alakja van, hangja kellemes, itt sikereket arathat. Valóban sikereket aratott.

Ünnepeit bonvivánja volt a kolozsvári, nagyváradi, temesvári és aradi színházaknak. Sikereiről, szerelmeiről sokat írtak a lapok, neve márka volt. Játszott Pozsonyban is, Budapesten is, mindenhol megbecsülték, szerették. Fratta Géza beérkezett. A legutóbbi nagy társulat, ahol játszott, Kolozsvár volt, azután elkerült vidékre kisebb társulatokhoz. Nyugtalan, az élet fordulataiba beletródnai nem tudó művészember volt.

Bántotta, hogy fiatalok jöttek a helyére, meglőzöttnek érezte magát és az ifalban keresett vigaszt.

Az ital jó büfelejtő, de rossz tanácsadó. Egyre lejjebb eszszott, utóbb már a kis társulatok sem szerződtek, mert részegen jött ki a színpadra. Az utolsó hónapokban a régi barátok pumpolásából élt, de az így szerzett pénzt is elvitte az ital. Néhány hét előtt bejárta a hír az erdélyi lapokat, hogy Fratta Géza az újságokban hirdetéset tett közre, a melyben házmasternek ajánlkozott. Ekkor már valóságos emberi roncs volt. Házmasternek sem kellett. És pénteken elérkezett élete tragédiájának utolsó felvonásához: valamilyen koremban berugott, elveszítette eszméletét, bezsallították a szegényházba, ahol másfélóra szünet után alkohollmérgezésben meghalt.

A HALOTT MŰVESZ „HAGYATEKA”.

Semmi értéke sem maradt, csak a rajta levő rongyos ruha és ennek a zsebében kapott börtárca, telve megfakult, tépett írással. Két levél a régi katonaidőkből. Az egyik hivatalos írat 1915-ből, a mely közli vele, hogy főhadnaggyá léptették elő, a másikat Bartha honvéd tábornok írta és értesíti, hogy házasságra vonatkozó kérvényeket kedvezően terjesztette fel a budapesti hadügyminisztériumhoz. A többi írás színlapkivágás és újságcritika. Az egyik színlapon olvasható a Hamburgi menyasszony operett szereposztása.

Játszottak Fratta Géza, Zilahy Irén, Dayka Margit, Kertész Mancsi, Kovács Kató.

Egy másik színlap ezt hirdeti: Orlov operett, Halmos Mici és Fratta Géza Erdély ünnepeit bonvivánje egyetlen felléptével. A Hattyulovag nagyváradi színlapja szerint itt Fratta Géza, Zilahy Irén, Pinter Böske, Dayka Margit, Madas István, Misoga László, Galambos Elemér játszottak a főszerepeket. Egy csomó kritika, amelyek mind Fratta Géza tehetségét méltatják, de a sorokat már alig lehet olvasni. Végül előkerült a kopott tárcából két fénykép is. Az egyik Fratta Géza látható Zilahy Irénnel együtt az Orlovban, a másikon pedig Zöldhelyi Anna.

A lezülött, koresmatötelékké alacsonyodott színész megőrizte Zöldhelyi Annának, egykori nagy szerelmének a fényképét.

Néhány színlap és kritika... Ez maradt meg a dicsőségéből...

ÖRÖKRE LEHULLOTT A FÜGGÖNY...

Hétfőn kellett volna eltemetni. Hozzáértője nem jelentkezett, a város szabályrendelete szerint ilyenkor közös sirba fektetik a halottat, aki csak gyaltatlan deszkakoporsót kap, fakeresztet azonban már nem. Így történt ezúttal is. Azonban a szí-

nészek, a melegen érző pályatársak megmozdultak, hogy

ne temessék el úgy, mint az útszéli koldust.

Kijöttek a temetőbe a kolozsvári Thália színtársulat tagjai, az újságírók, régi óigányok, akik sokszor muzsikáltak neki fénykorában, mások is jöttek, a kik valamikor gyönyörködtek a művész játékában. Virágcsokrok, koszorúk érkeztek ismeretlen helyekről, így a dísztelen ravatal színesé, széppé változott. Már éppen hozzá akartak kezdeni a temetési szertartáshoz, amikor egy színészkollega megtalálta Fratta Géza elhunyt szüleinek a sírkertjét. Izgatott telefonálás következett, kérték Bornemisa dr. polgármestert, hogy ne temessék a művészt a jeltelen közös sirba, mert megtalálták szülei sírhelyét, adjanak itt helyet Frattának. A polgármester megértő ember, nyomban utasította a temető gondnokát, hogy függesszék fel a temetést és temessék Frattát szülei mellé.

Szerdán délután folytatták a hétfőn félbehagyott temetést. Ekkor Fratta már rendes koporsóban feküdt, szemfődelet is kapott, fejfát is, gyertyák égtek ravatala körül.

Az, aki hosszú éveken át a rivalda fényében csillogott, megkapta a halottnak kijáró pompát.

A temetés költsége is kikerült valahonnan. A Romániai Népkisebbségi Újságíró Egyesület kolozs-

KIADÓ

Bucuresti
központjában

Strada Berzei No. 19.

egy nagy ház, egyedülálló az udvarban, megfelelő intézmények, irodák, áruaktár, iparüzem, iskola, sűb, részére.

Földszint:	1 iroda	6 m. x 4 m.
"	1 "	3 m. x 3.45 m.
"	1 "	8 m. x 5.70 m.
"	1 terem	28 m. x 7 m.

Földszint:	1 terem	4 m. x 4.35 m.
I. emelet:	1 "	32.20 m. x 7 m.
II. emelet:	1 "	10 m. x 7 m.
"	1 padlás	21.50 m. x 7 m.

Víz, kanalizáció, központi fűtés, villanyvilágítás, nagy udvar.
Ajánlatokat kérünk Libraria SOCEC, Cassieria Generală címre, Bucuresti.

vári csoportja és a színtársulat adta össze. Fekete Mihály mondott lendületesen szép gyászbeszédet és Körösi Dudus bandája eljátszotta azokat a nótákat, amiket Fratta Géza annyiszor énekelt.

A szerető édesanya és édesapa a fekete sírban szeretettel fogadta az élet szenvedéseiből és családsáiból megtérít fiút. Az utolsó göröngy lehullásával pedig örökre legördült a függöny Fratta Géza bonviván élete felett...

Hetvenmillió szarvasmarha van az USA-ban

A lovak száma fogy, a juhoké és a sertéseké emelkedik

Newyorkból jelentik: A washingtoni szövetségi statisztikai hivatal most tette közzé az állatösszeírást végső számait. E szerint az Unió loállománya 11 millió, öszvér 4.4 millió, szarvasmarha 65.9 millió, sertés 44 millió és juh 52 millió. A lovak száma évről-évre fogy, gyűszintén a szarvasmarháké, különösen a Kansas, Oklahoma, Texas és Nebraska államokban. A juhok és sertések száma emelkedik.

Az Egyesült Államok legjelentősebb állattenyésztése Mr. Milleré, Los Angelesből 50 mérföldnyire. Ezen az egy farmon egyedül

24 ezer szarvasmarha és 63 ezer sertés van.

Az egész állattenyésztés mechanizálva van. Ugy a takarmány elosztását, a helyiségek tisztítását és általában minden elképzelhető munkát gépek végzik. Miller üzeme teljesen ökonomikus, mert minden terméket ő maga adja el. A trágyát is maga használja fel az állattenyésztéssel kapcsolatos kerti gazdaságában és narancstelepén. Mellette van egy tyúkgazdaság, melynek létszáma

meghaladja a hatszázszázat és naponta mintegy 310 ezer tojást produkál.

A legérdekesebb tyúkfarm mégis Mr. Smithé, akinek tyúkfarmja Newyork város kel'ös közepén van egy négyemeletes bérpalotában. Ennek a John Smithnek mindössze tízezer tyúkjára van, az egész üzem ellátását gépek segítségével ő maga intézi. Van egy költőgépe, mely egyszerre 52.000 tojást tud kikölneni.

Kaliforniában van egy tyúkváros is: Petaluma, amely többek között arról híres, hogy a város utcáit és köztérét mindenütt márványból faragott tyúkok díszítik.

Nem is csoda! Petalumában minden ember tyúkból és tojásból él. A város lakossága nyolcezer s minden lélekre — beleértve a csecsemőket is átlagosan ötszáz tyúk esik. A világ legnagyobb költőgépei itt vannak. Egy-egy ilyen költőgép

évi kapacitása 7 millió tojás.

A legegészségesebb tejet a Wocker-Gordon és társa newyorkmelletti tehenésztete hozza forgalomba. Itt egész különleges fejési eljárással kikerülő tejet nem kell sem sterilizálni, sem felforraltani.

TEMESVÁR SÖTÉTSÉGBEN

Éjszakai légvédelmi próba a Bánság fővárosában

Az elsőtétítési rendelet Temesvárott már az első napon olyan tökéletesen bevált, hogy légi támadás esetén — amitől a jó Isten bennünket óvjon meg — nemcsak a felettünk repülő bombavetők nem találják majd meg Temesvárt, hanem a temesvári polgár maga sem találja meg hamarjában a saját városát, utcáját, hajlékát, a vaksötétben. A közvilágítás lámpái este egyáltalában nem gyultak ki, az érces uccák felett több száz méteres távolságban egészen halavány kékbé és pirosba játszó, kis karácsonyfaágyertyáknak beillő lángocskák óvták meg az utcán járó bátor embereket, hogy neki ne menjenek a falnak, a villamosok, üzetek, kirakatok mind kémben tompítva és ehhez még a felhőkből sűrűn szemetelő ősi eső egészen kísérteties képet nyújtott. A színes fényreklámokkal és kivilágított ablaku kávéházakkal pompázó Lloyd-sor tökéletesen sötét volt és csak olykor vetődött fel egy-egy fénycsóva, ha arra robotgott autó, amely hirtelen kimeresztette nagy világító szemeit, hogy neki ne menjen a járdának.

A hatalmas paloták fényreklámjai eltűntek, a kávéházak vasredőnyei leengedve, a belső helyiségek tejüveges égői kék papírral bevonva, a laká-

sok legnagyobb részének ablakai szigorúan leredőnyözve, csak itt-ott bámult egy-egy fedetlenül hagyott ablakból kiszűrődő fény a sötét éjszakába. Temesvár fegyelmzett közönsége a legteljesebb megértéssel támogatta a hatóságok rendeletét, egyeseknek borszót ugyan a hátuk, főleg a külvárosok mellékeucein, ahol afrikai sötétséghez hasonló vakság uralkodott; itt egymásnak is mentek az emberek, annyira nem láttak még két lépésnyire sem, de még mindig jobb, ha egymásnak megyünk barátságos szándékkal, mint, ha nekünk jönne egy bomba — egészen barátságatlan szándékkal.

Az esti elsőtétítéssel kapcsolatosan közli a város légvédelmi hivatala, hogy a mostani elsőtétítés október 7-ig bezárólag tart. Utána enyhítés lesz a mód, hogy az uccákon bizonyos számú rendőri villanylámpát is elhelyeznek. A házak lépcsőházában kék villanyfény kötelező. A lakások ablakainak redőnyeit le kell húzni, hogy semmi fény ne szivároghon ki. Akik azt elmulasztják, büntetésben részesülnek. A kávéházak redőnyeit szintén le kell esténkint húzni, vagy pedig kék papírral beragasztani.

HIREK

MEGJELENÉS

Minden napon a vasárnapokat és ünnepnapokat követő napok kivételével.

TELEFON

88-10 és este 9 óra után 28-15.

SZERKESZTŐ:
Vuchetich Endre dr.

ELŐFIZETÉSI ARAK:

BELFÖLDÖN

Magánosoknak egy hónapra 70, negyedévre 200, félre 400, egész évre 800 lei. Hához való kézbesítésért külön havi tíz lei. Nyugdíjasoknak, közalkalmazottaknak egy hónapra 60, negyedévre 180, félre 350, egész évre 700 lei. Hához való kézbesítésért külön havi tíz lei. Hátországoknak, közhivataloknak és közüzemeknek, gyáraknak és vállalatoknak egy évre 1200 lei kézbesítéssel együtt.

KÜLFÖLDÖN

Egy hónapra 120, negyedévre 350, félre 700, egész évre 1400 lei.

A beteg zseni

Pazzini, a római egyetem orvostörténésze tette tanulmány tárgyává ezt a sokat hánytorgatott kérdést. A művészek életében igen gyakran találkozunk az alkohol szerepével. A költők szívesen kerestek ihletet, alkotó ihletet a szesz-nyújtotta mámorban. Praga, a penombrák számuru dalmoka szerint az alkohol gyújtó hatása nélkül nincs költői lendület.

Kétségtelen, hogy a szesz heve alatt képességeket támaszthat fel az íróban és tulprodukciora serkentheti azt, meglevenitén a gondolatok és érzelmek jätékát. Azonban az is bizonyos, hogy végeredményben gyászosan hat a képzelőőre és a költői művek minőségére. Az ember nem azért költ, mert iszik, noha amellett, hogy költ, thatik is. Ha az alkohol bizonyos mértékben segíthet is az alkotásban, mégis csakhamar zavarólag hat, bűnű, torzít és megöli az igazi invenációt. S az idült alkoholiszmus megtöri a leghatalmasabb agyvelőt, elhervasztja a legfényesebb ígéretekkel. A zseni legkiválóbb alkotását sohasem boros állapotban szűlettek.

Tudjuk, hogy Emilio Praga, Jonathan Swift, Giuseppe Rovani, Paul Verlaine, Hoffmann, Edgar Poe — csupa tragikus és félelem-öngyökölta élet — Praga azért ivott, hogy elfelejtsen egy agyvelőt, Swift azért, mert érezte tragikus végét. Verlainet démoni természetű üzte a pohár mellé; akarattólküüli báb volt, aki kocsmából kórházba és kórházból kocsmába vándorolt. Hoffmann, ez a bizarr lélek, fantasztikus élményeket keresett az ivásban, stb.

Az iszások költők tanulmányozásából Pazzini azt következteti, hogy ezek valóban csak akkor tudták alkotni, amikor agyvelőjük az alkohol destrudó hatása alatt állott. De nem az alkohoknak köszönhetik művészetüket, hanem ellenkezőleg: a szesz vált bukásuk, romlásuk okává!

A La Presse Médicale cikkehez csak azt fűzzük hozzá, hogy nálunk is még sokan a bódító mérgeket, sőt a tuberkulózis és vérbaig mérget szolták néha mint a zseni „stimulánsát” emlegetni. Ilyen abszurdumok azonban szóra sem érdemesek. Chopin nem azért volt lángelűi zenepöta, mert gimnókórában szenvedett és Semmelweis sem azért volt nagy orvos, mert a paradizis mérge hatott, pusztított agyában. Inkább képzeljük csak el, mi lett volna még, ha egészségesek maradhattak volna. A zseni megmagyarázhatatlan csoda. Isten adománya, küldetés és lánglét; szomorú világnézet az, amely a megfoghatatlan mérgek termökének, betegségek következményének akarja elkönyvetni. De a tudószatotörumekből és kocsmából sem sok zseni került még elő.

— Valamennyi spanyol minisztérium Madridba tette vissza székhelyét. Madridból jelentik: Október első felében valamennyi minisztérium Madridba teszi át székhelyét. Burgosból ismét tartományi és az új Spanyolország szellemi fővárosa lesz.

— A szerencsétlenül járt angol tengeralfjárót ismét územbe helyezik. Londonból jelentik: A Thetis tengeralfjárót valószínűleg más név alatt ismét szolgálatba fogják állítani. A szakértők véleménye szerint bár a bűvárháló sokkág volt a víz alatt, aránylag kis költséggel rendbe lehet hozni.

— Földrengés Törökországban. Ankarából jelentik: Törökországban újabb nagyarányú földrengés volt. Dihl közszéget a földrengés teljesen elpusztította. A környéken jégzavart pusztított és a termés teljesen tönkrement.

Október 5 Csütörtök

Placid, Aurel, Hareina

1713. október 5-én halt meg Diderot Denis francia bölcész, a modern francia bölcészeti tudomány megalapítója.

1854. október 5-én halt meg Madách Imre, Az ember tragédiája költője. Madách Imre alsósztyregovai birtokán teljesen visszavonultan élt és költészettel foglalkozott. Versekét és szindarabokat írt, amelyek azonban nem keltekkel különösebb sikert. Amikor azután Az ember tragédiája megjelent, a hír egyszerre szárnyra kapta nevét. Művének nagyságát az egész világ írői és bírálói elismerik. Számos nyelvre fordították le Az ember tragédiáját. Román fordítását Goga Octavian készítette el. Az ember tragédiáját szinpadra is alkalmazták és valahányszor előadják, nagy érdeklődés nyílvánul meg iránta.

— Magyar írók házassága — a nyugati fronton. Párisból jelentik: Megyeri Sári ismert magyar írók a nyugati fronton mintegy 10 kilométernyire a tűzvonal mögött házasságot kötött André Laud tartalékos főhadnaggyal, a Edition de Frances lektorával. Az esketési szertartást Lebrun előjáró, a köztársasági elnök fia végezte. A francia ezred tisztjei virágokkal halmozták el a menyasszonyt és felajánlották neki az ezred zászlóanyagát.

— Hitler új segédtsíje. Berlinből jelentik: Puttkammer fregatkapitányt, Hitler kancellár segédtsíjtjévé nevezték ki.

Modern 4 szobás lakás

UIONNAN ÉPÜLT VILLÁBAN (BELVÁROS A RÓM. KATH. SZEMINÁRIUM KÖZELÉBEN)

november 1-re kiadó

BŐVEBET A TÖRVÉNYSZÉK FÓGAZGATÓNÁL II. EM. 44. AJTÓ

— Palesztinában csend van. Londonból jelentik: Malcolm Macdonald gyarmatiügyi államtitkár levélben tett nyilatkozatában kijelenti, hogy a háború kitörése óta Palesztinában a helyzet jelentős mértékben megjavult. Az arab és zsidó szervezetek nyomban közölték, hogy Anglia mellé állanak és vele kívánnak együttműködni ebben a háborúban.

— Csend, rend és biztonság kezeskedik az 1939-es bécsi nemzetközi őszi vásár (október 15—21-ig, miszaki vásár 22-ig) eredményes lefolyásáról. Mivel régebvalt módon Románia vásárlatógatói testi jólétéről is a legjobban gondoskodva van, az előrelátó román érdeklődő az ezévi bécsi nemzetközi őszi vásár eredményeiben teljes mértékben részesülhet.

— Állami kezelésbe veszik az egykor nagyhirű nagybányai festőiskolát. Nagybányáról jelentik: Az egykor nagyhirű nagybányai festőiskola ügye nem először foglalkoztatja a nyilvánosságot és a hatóságokat. Evvelkel ezéütt a művészek között támadt egyenetlenkedések következtében, de az anyagiak hiánya miatt is, az iskola teljesen beszüntette a működését. Azóta rengeteg terv merült fel és több kísérlet is történt az iskola feltámasztásának érdekében, de egyik sem járt sikerrel. Legutóbb megírtuk, hogy Sadoveanu művészeti államtitkár Nagybanán járt az iskola ügyének rendezése végett és a város vezetőségével, valamint a nagybányai művészekkel beható tanácskozást folytatott ez ügyben. Egyezben már felmerült az a terv is, hogy az „Astra” vegye át az iskolát, végül Sadoveanu államtitkár mégis úgy döntött, hogy a festőiskolát állami kezelésbe veszik, de régi jellegétől természetesen nem fosztják meg. Sadoveanu államtitkár akkor ígértelet tett, hogy esősorban az iskola épületének rendbehozásához szükséges összegről fog gondoskodni. A város vezetősége tervet is készített, a mely szerint az épület rendbehozására mintegy 160 ezer lei szükséges. Ennek az összegnek a kiutalását szubvenció formájában Sadoveanu mag is ígérte. Nagybanányi polgármestere az elmúlt napokban Bucurestiben járt, ahol az iskola ügye felől is érdeklődött. Ez alkalommal kijelentették neki, hogy most már az állam valóban saját kezelésbe veszi át az iskolát. Az iskola élére — terv szerint — egy igazgatót fognak kinevezni és legalább három-négy tanárt. A tanárok közül egy-kettő feltétlenül nagybányai lesz. A személyeket illetőleg még nem történt döntés. Az iskola jövő év április havában fog megnyitni és pedig ötven növendékkel, akik természetesen állami támogatásban is fognak részesülni. A tanítás öt hónapig fog tartani és a tanulóknak szabad tanárválasztási joguk lesz. A város természetesen szintén köteles az iskolát támogatásban részesíteni és köteles további — legalább két-három müterméről gondoskodni. Az épület renoválásához szükséges összeg kiutalása ebben a hónapban megtörténik.

— Korán kezdte. A rendőrség elfogta B. tizenhat éves leányt, aki a nyomozás megállapítása szerint Temesvárott öt lopást követett el. A városban elkövetett egyik betörésnél a zsákmány tizenkétezer lei értékű ruhanemű volt. A fiatal leány által lopott holmit a szülei értékesítették, de szintén büntetett előéletűek. A tizenhat éves lány már tíz éves korában letért a becsület utjáról és azóta lopások miatt már több ízben a rendőrségre került.

— Csekkkalót fogott a rendőrség. A temesvári rendőrség hosszas nyomozás után elfogta Schmitz Ervin temesvári péksegédet, aki két hónap előtt egy csekkkalás ügybe keveredett bele. Akoriban a rendőrség négy egyént vett őrizetbe, akik egy amerikai társaság üres csekkblankettáit keltették és a hamis csekket értékesítették. A tárgyalat megállapítása szerint Schmitz Ervin keltette a csekket eladását. Kihallgatása után tárták az ügyészségnek.

— Lőpor és municiókereskedők figyelme. A temesvári rendőrség felszólítja a lőpor és municiókereskedőket tulajdonosaikat, valamint azokat a kereskedőket, akik lőport árusítanak, hogy haladéktalanul jelentkezzenek a rendőrkvesztura épületének első emeletén levő 63. számú irodában.

— Kenyeret lezárt papircsákokban kell árusítani. A közegészségügyi minisztérium elrendelte, hogy a kenyér csak lezárt papircsákokban, vagy látszó celofán-anyaggal betakarva adható el. Az élelmezési céh vezetősége is megkapta a higiénikus célt szolgáló rendeletet és a napos foglalkozik a kérdéssel. A rendelkezéssel kapcsolatban több kérdés tevődik fel, amelyben a minisztériumtól döntést várnak. A Bánságban ugyanis a kenyér rendszerint nem vásárolják egész cipőben, hanem levágottan és ezek a kisebb darabok eltarthatók külön papircsomagolásban. Azonkor hogy a darabokban levágottan eladásra kerülő kenyérről az előre való csomagolás keresztülválasztása, az előírt csomagolás még meg is drágítja a kenyeret. Ezeknek a kérdéseknek a rendezését st. ti majd az élelmezési céh.

— A sorsjegyárusok — közpénzek kezelőire. A Monitorul Oficial tegnapjánában rendeletétörvény jelent meg az állami tálysorsjáték szervezéséről szóló törvény módosításáról. A módosított rendeletétörvény értelmében azok, akik sorsjegyárusítással foglalkoznak, bültői felelősség szempontjából közpénzek kezelésébe tartoznak.

— Igazságügyi tisztviselők felvételi vizsata. Azon tisztviselők számára, akik igazságügyi szolgálatba akarnak lépni, október 28-án délelőtti órákban az itélőtábla első emeletén levő 10. sz. szobában tartják a felvételi vizsgát. Mindazok, akik a vizsgán részt akarnak venni, nyújtsák be kérvényüket október 27-ig az itélőtáblánál. Csatornák az állampolgársági bizonyítványt, egy bizonyítványt, hogy polgári jogainak birtokában van, és bizonyítani kell, hogy büntetlen előéletű, orvosi bizonyítványt, igazolni kell, hogy huszonegy évet betöltött és katonai szolgálatot teljesített. Ezenkívül a köznevelési bizonyítványt is csatolni kell. A jelentkezőnek ugy szobán, mint írásban birnia kell a román nyelvet. A felvételi vizsga írásbeli és szóbeli lesz.

— Születések. Az anyakönyvi hivatalban a következő gyermekek születését jelentették: Waldner Ingrun Rozália, Fink Miklós, Fink Gyöngyi.

— Halálozások. Meghaltak: Rosner Sándor 80 éves kereskedő, Voina Adam 42 éves napstár, Cucu Iuliu 47 éves rendőr, Stern Irén 60 éves.

GYÓGYSZERTÁRAK ÚJJELEI SZOLGÁLATAI

Csütörtökön, október 5-én a szolgálati beosztásuk a következők:

- Az I. kerületben az Unirii téren levő Weigand gyógyszerár.
- A II. kerületben a Maresal Joffre uton levő Schul gyógyszerár.
- A III. kerületben a Carol uton levő Kerekes gyógyszerár.
- A IV. kerületben a Vacarescu utcában levő Braun gyógyszerár.
- Az V. kerületben a Corvin gyógyszerár és a kisodán Panajoth Ernő gyógyszerára állandó szakai szolgálatot tart.

Mozi

M Ű S Ő R :

Csütörtök, október 5.

- APOLLO: A kalandornő (francia film.)
- CAPITOL: A végzetes óra (angol film.)
- CORSO: A nagy keringő (német film.)
- SCALA: Egy édes kislány (angol film.)

— Petőfi emléktáblája ismét felkerül a kolozsvári Biasini épületre. Kolozsvárról jelentik: Az egykor Biasini-szálló épületének falán kis márványtábla örökítette meg (az állami felső leányiskola növendékeinek adományából), hogy ebben a házban lakott 1847 október 23. és 24. napján Petőfi Sándor, a halhatatlan költő és felesége. Petőfi Sándor a Koltón töltött mézesheket után Désen kereszttől jött Kolozsvárra ifju hitvesével. A kis emléktábla tavasszal lekerült az épületről, amelyet a poliklinika céljaira alaposan kijavítottak és átalakítottak. Az emléktábla a napokban ismét visszakerült eredeti helyére. Kristóf György dr., a magyar irodalomtörténet egyetemi professzora ugyanis közbenjárta egykori tanítványánál, Bornemisa Sebastian dr. polgármesternél az emléktábla visszahelyezése érdekében. Bornemisa dr. polgármester a magyar irodalomnak és Petőfi költészetének alapos ismerője, nemcsak Goga Octavian fordításaiból, hanem eredetiből is és így teljes megértéssel tette magáévá Kristóf György dr. kérését. A közbenjárás eredményeképpen Lupan dr., az ismert kolozsvári orvos, az egykori Biasini-szálló épületének mai tulajdonosa, az emléktáblát visszahelyeztette eredeti helyére.

— A Plugar cigaretta új formája. Bucarestből jelentik: A dohányjövővédelmi pénztár elhatározta, hogy a jövőben a Plugar elnevezésű cigarettát sárga színű hüvelyben hozza forgalomba.

VALKAY

TÁNCISKOLÁJÁBAN
Uniról-tér 3. szám

október 9-án új kurzus kezdődik

Tanórák hétfőn és csütörtökön
Beiratkozások naponta, d. u. 6—8-ig

— A tartalékos tisztok és altisztek élelmezési átalányt kapnak. Bucarestből jelentik: A nemzetvédelmi minisztérium a következő közleményt bocsátotta ki: A nemzetvédelmi minisztérium úgy intézkedett, hogy 1939. október 1-től kezdve a behívott tisztok és altisztek részére is folyósítsák azt az élelmezési átalányt, amelyet a tényleges szolgálatot teljesítő tisztok és altisztek kapnak.

— A belügyminisztérium fogadó órái. Bucarestből jelentik: Ottesscu belügyminiszternél a kihallgatások szerdán és csütörtökön délelőtt 10—12 óra között vannak.

— Német konzulátus Szegezen. Szegedről jelentik: Kampf Erich perzsi német konzul megérkezett Szegegre, ahol megszervezi a német konzulátust és mint annak vezetője fog működni. Az új német konzul rövidesen megkezdi a két ország közötti gazdasági kapcsolatok kimélyítésére vonatkozó munkáját.

— A bányászati bolgárok részvéte. Telbisz Péter dr. öbessenyői ügyvéd, a bányászati bolgár népközösség elnöke táviratot intézett Dragomir Silviu dr. nemzetkisebbségi miniszterhez és a bányászati bolgárok részvétét fejezte ki Calinescu Armand volt miniszterelnök tragikus elhunytával.

— Orvosi hír. Dr. Ereund József sebész 10 napra hazatért és ismét rendel szanatóriumában, délelőtt 10—12-ig, délután 5—6-ig. I., Bulevardul Regina Maria 12. Telefon: 21—12.

— Cioban Pompil dr. gyász. Lugoson meghalt nyolcvan éves korában Popovicu Isaiu nyugalmazott szilhai görög keleti főesper. Az elhunytban Cioban Pompil dr. temesvári ügyvéd felesége édesapját gyászolja. A holttestet Szilhára szállították és nagy részvét mellett temették el.

— Lugosi úrnő halála Bucarestben. Bucarestben meghalt dr. Schiller Frigyesné született Fischer Sarolta lugosi lakosné, Schiller Frigyes dr. nyugalmazott bánlaki körorvos hatvanhét éves felesége. Holttestét elhamvasztották és a hamvakat tartalmazó urnát Lugosra szállították.

— Józseffeljárás. A leégett Józseffelva újjaépítésére Piroška előfizetők 50 lelt adományozott. Gyűjtésünk összege ezzel 69.965 leire emelkedett. Minden további adományt a Déli Hírlapban ayutgázunk.

— Korszóremegváltás. Gyulay János dr. halála alkalmából az erzsébetvárosi szegény magyar iskolás gyermekek javára Rajka Géza dr. igazgató 100 lei és Szathmáry Lajos dr. oravikai borkereskedő 200 lelt adományozott. A Magyar Népközösség bányász tagozatánál korszóremegváltás címén a követező adományok folytak be: Józseffelvárosi asztaltársaság 1.200. Stifter Béla Magyarszentmárton 300. Hubert Zsigmond 50. P. R. T. 500. Basch Dezső 300. Összesen 2.350 lei.

— Papagájbetegség — öt halottal. Buenos Airesből jelentik: A városban nagyarányú papagájbetegség-járvány tört ki. Húsz embert kórházba szállítottak és ezek közül ötven meghaltak. Meghalt a szidó kórház főorvosa is.

Temesvárott keresik eltűnt leányukat a kétségbeesett szülők, akik attól tartanak, hogy gyermekük leánykereskedők karmai közé került

Tegnap délután idősebb házaspár jelent meg szerkesztőségünkben. Egy jómódú vidéki kereskedő és felesége, akik könnyes szemekkel mesélték, hogy tizennyolc éves René nevű leányuk eltűnt hazulról és nem tudják hol van. A fiatal leány vasárnap este bejelentette édesanyjának, hogy az állomásra kíséri egyik nőismerősét. Édesanyja beleegyezett ebbe, de kérte a leányt, hogy az állomásról siessen haza. Azután már hiába várták a szülei, a leány nem tért vissza az állomásról. Eleinte türelmetlenül, később már aggódva várták. Amikor besötétedett és mégsem jött haza, keresni kezdték. Végigjárták a rokonokat, de

sehol sem találták.

Később azután kiderült, hogy a fiatal leány a nőismerősével együtt vonatra ült és

elutazott a községből.

Megerősítette ezt az a levelezőlap is, amelyet a kétségbeesett szülők leányuktól kaptak. A levelezőlapot október másodikán a temesvári állomáson adták fel és az eltűnt leány ezeket írta:

— Ne nyugtalankodjatok, hogy ilyen hirtelen elmentem. Bocssátok meg nekem, nem mentem messzire. Nektek is könnyíteni akarok a helyzetem. Irmával vagyok és ha keressé, mindent nektek szánok...

Az írásban az apa felismerte leánya kezevönását és ezért feleségével együtt vonatra ült, mert azt remélték Temesvárott megtalálják leányukat. Megérkezve nyomban a rendőrségre siettek és bejelentették leányuk eltűnését, egyben a rendőrség segítségét kérték. A nyomozás szálat tehát a leány azt írta, hogy Irma nevű ismerősével együtt van, a detektívek

elmentek az eltűnt leány nőismerősének lakására, de nem találták ott a leányt.

A levelezőlapon jelzett „Irma” sem volt otthon és ennek édesanyja azt állítja, hogy leánya Brassóba van. A nyomozás szálat tehát Brassóba vezetnek és lehetséges, hogy ott megtalálják az eltűnt leányt...

A hivatalos eljárástól függetlenül azonban a szülők is tovább folytatják a keresést. Az apa bezárta üzletét és szinte pihenés nélkül járja a várost, mert a leány által írt levelezőlap alapján azt reméli, hogy leánya mégis Temesvárott van.

— Hetvenöt milliárd madár él a Földön. Egy francia természetűdős kiszámította a Földön élő madarak számát. Mindenesetre ehhez a tekintélyes feladathoz egy olyan módszert alkalmazott, amelyet szigorúan titokban tart. Annnyit mégis elárult, hogy kutatásainak eredményeire támaszkodik. A francia tudós megállapítása szerint a Földön megközelítőleg 75 milliárd különböző fajta madár él, tehát mintegy 38-szor annyi, mint ahány ember. A madarak és emberek viszonya azonban rendkívül különböző. Az emberi település sűrűségéhez alkalmazkodik, amennyiben az emberek és madarak száma általában fordított viszonyban áll. Minél sűrűbb az emberi települések, mennél inkább városiasabb jellegű a fáj, annál kevesebb a madár. Angliában például megközelítőleg mindössze 200 millió madár él, tehát csak négyszer annyi, mint ahány ember. Viszont mennél keletre megyünk, annál nagyobb lesz a madarak száma, abszolút számban éppen úgy, mint az emberi településekhez viszonyítva. Angliában különben a madártenyésztés emelkedő vonalat mutat, annak ellenére, hogy bizonyos ritka madárfajták egyre inkább kipusztulnak. A galambok és verebek erősen szaporodnak. Érdekes, hogy a még mindig szaporodó madárfajtákhoz tartoznak a különböző mocsári szárnyasok.

— Nagy légvédelmi gyakorlat Bucarestben. Bucarestből jelentik: Október kilencedikén este fél kilenctől fél tízig nagy légvédelmi gyakorlatot tartanak a fővárosban. A köz- és magánépületekből semmiféle világosságnak nem szabad kiszűrődni. Egy órán keresztül csak háborus világítást alkalmazhatnak az utcákon.

— Amerikai szenátor halála. Washingtonból jelentik: Logan demokrata szenátor, aki leghívebb barátja volt Rooseveltnek és egyben az embargo megszüntetésének híve volt, tegnap éjjel hirtelen meghalt. A gyász fejűl a szenátus nem tartott ülést.

— Két külföldi hajó összeütközött Constantában. Constantából jelentik: A kikötő bejárata előtt tegnap délután súlyos szerencsétlenség történt. A Mária Lujza nevű bulgár és a „Dromore” nevű angol hajó összeütközött. Mindkét hajó megsérült. A kár 600 angol font.

— Nem értem, miért írta azt, hogy nem ment messzire, ha mégis Brassóba utazott volna, — hajtogatja egyre az apa — de nem értem azt sem, hogy miért hagyott el bennünket.

Miért akar most egyszerre pénzt keresni, amikor nekünk nincs szükségünk arra, hogy ő pénzt keressen...?

— Vajon mi történt az én szerény kislányommal? — siratja az anya, aki a leánya rejtélyes eltűnésével kapcsolatban attól retteg, hogy gyermeke esetleg

leánykereskedők karmaiba került.

Ezek azok a kérdések, amelyek állandóan gyötrik és amelyekre nem találnak magyarázatot. Nem tudják maguknak megmagyarázni, hogy leányuk, aki eddig nélkülik sohasem ment el hazulról, miért tűnt el olyan váratlanul és rejtélyes körülmények között?

A kétségbeesett szülők azért jöttek a Déli Hírlap szerkesztőségébe, hogy a lap olvasótáborát is bevonják a leány felkutatására megindult munkába. Remélik, hogy talán valaki mégis csak tud valamit a leányukról, ha az Temesvárott van.

— Irják meg, — kérték — hogy ha valaki tud egy fiatal vidéki leányról, akit esetleg valahol akarata ellenére fogvatartanak, jelentse be ezt a rendőrségnek. A leányt nem jelentették be a népesedési hivatalnál, de talán valaki mégis tudja, hol van.

Bizakodó reménység áradt a szavukból, amikor megadták a leány személyleírását. Ezek szerint

a tizennyolc éves leányunk göndör barna haja van, sárgagombos zöld ruhában, szürkés teliabátban, barna antilopcipőben és kalap nélkül ment el hazulról.

— Így talán mégis megtaláljuk — mondogatták egymást biztatva. Azután még közölték, hogy leányuk Irma nevű ismerőse ellen, aki nyilvánvalóan magával csábította, megtették a bűnvádi eljárást.

Ha tehát valaki tud valamit a leányról, jelentse azt a rendőrségnek, mert két elszomorodott és kétségbeesett ember várja a hirt egyetlen leányukról...

— Ismét működhet a kolozsvári magyar diákszegély bizottság. Kolozsvárról jelenti tudósítónk: A felsőiskolai magyar diákság segélyezését a Magyar Népközösség korolta fel. Köznel másfél évtizedig, az akkori Magyar Párt keretein belül végezték ezt az áldásos és nagy munkát, de a politikai pártok feloszlása óta hivatalos formában mindaddig szünetelt a diákszegélyezés. Bánffy Miklós gróf vezetése alatt szerdán megalakult Kolozsvárról a Magyar Népközösség diákszegélyező bizottsága, amelynek tagjai a következők: Albrecht Dezső, Gálffy Zsigmond, Gőnczy László, Grois László dr., György Lajos dr., Inczedy-Jocksman Ödön, Jósika János báró, Kristóf György dr., Ocskó Lajos és Teleki Ádám gróf.

— Tűzhálal. Constantából jelentik: A kikötőben levő petróleumtelepen tegnap délután tűz keletkezett, amely az egész telepet pusztulással fenyegette. Az ideje korán érkezett tüzoltók a veszedelmet rövid időn belül elfojtották és így az anyagi kár nem jelentős. Ezzel szemben a kezdődő tüzvésznek egy halálos áldozata volt. Ion Manea fűtő, amikor észrevette a tűz kitörését, amely az egyik vízzel telt kazánál keletkezett és arra véletlenül benzin ömlött, puszta kézzel igyekezett a víz felszínre uszói égő benzint a kazánból kimenteni. Közben azonban az égő folyadék ruhájára ömlött és a szerencsétlen ember teljesen összeégett és borzalmas kínok között néhány perc múlva kisenvedett.

— Agynusított a villamosáram. Bucarestből jelentik: Halálösvegi áramütés ért Bucarestben a Rahovei uton egy munkást. Ion Petre 35 éves ialomtamegyei munkás át akart haladni az utsteten, miközben rálépett egy leszakadt magasfeszültségű vezetékre. Az áram a szerencsétlen embert nyomban agynusított.

— Dohányalap az angol katonák részére. Londonból jelentik: A nyugati fronton harcoló angol katonák számára a hadügyminiszter hozzájárulásával külön dohányalapot létesítettek. Az első adományozó VI. György angol király volt, aki huszonöt font sterlinget küldött erre a célra.

8 EGY TITKOS VALUTÁZÁS FURCSA BONYODALMAI

Budapesti özvegyasszony, akit tévedésből egy londoni bank milliós betétekről és letétekről értesített, meg akarja zsarolni a vagyoni tényleges tulajdonosát

Budapestről jelentik: Páratlanul szövevényes bűnügy akit zárta le a valutaügyészség. Néhány hónappal ezelőtt történt, hogy egy Szondy-uccai magánbiztosítási részére ajánlott levél érkezett Londonból. A címzett azonban nem vehette át az angliai levelet, mert időközben elhalálozott. Az özvegy bontotta fel a levelet, amelyben szövezerint a következők álltak:

„Kérjük értesítését, hogy a folyószámlánkon szereplő 2000 font sterlinggel hogyan rendelkezünk”. Aláírás: egy ismert angol bank.

Az özvegy nyomban ügyvédjéhez fordult, aki kikérdezte ügyfelét: volt-e férjének letéte az angol fővárosban. Az asszony nem tudott felvilágosítást adni; később eszébe jutott, hogy — mint elmesélte — 21 évvel ezelőtt férjének volt egy kis családi háza, amelyet eladott, a pénzt pedig hasznosítás céljából egy barátjának adta át, akivel közös üzleteket bonyolítottak le.

— Lehetséges — mondotta az asszony —, hogy ez az ember az, aki

így akarja jóvátenni bűnét, mert boldogult férjem kis családi háza elszórt barátja kezén, aki ezért és más bűncselekmények miatt kénytelen volt megszökni az országból.

Az ügyvéd hihetőnek találta az asszony előadását. Nyomban bejelentést tett a Magyar Nemzeti Banknál, hogy az angol banknál 2000 font terlingje fekszik. A Nemzeti Bank a szabályokhoz híven közölte az ügyvéddel, hogy a valutákat be kell szolgáltatni.

Az ügyvéd ezek után értesítette az angol bankot, hogy a 2000 font sterlinget utalja át az Angol Nemzeti Bankhoz, amelynek megtörténte után az Angol Nemzeti Banktól kérni fogják az összeg átutalását a Magyar Nemzeti Bankhoz.

TEVEDÉS

Amíg ezek a levelezések folytak, újabb ajánlott levél érkezett Londonból. Most már ugyanaz a bank közel 300.000 pengős követeléstől kért felvilágosítást az özvegytől. Az ügyvéd ekkor már gyanusnak találta a dolgot és az asszony határozott tilalma ellenére utánajárt. Vajon nincs-e valami tévedés a dologban. Találomra felhívta a telefonkönyvet és az elhunyt nevéhez hasonló nevű vezérigazgató nevével akadt meg a szeme. Nyomban felhívta a számot és kérte a vezérigazgatót. A vállalati vezérigazgató nem volt odahaza, felesége jelentkezett a telefonnal, akitől csak ennyit kérdezett:

— A méltóságos asszonynak vannak letétjei Londonban?

Válasz a vonal túlsó végéről nem érkezett, valami kattant a mikrofonban, ezzel vége szakadt a telefonbeszélgetésnek.

Alig pár perc múlva azonban elegáns luxusautó áll meg az ügyvéd lakása előtt, aki a telefonbeszélgetés alkalmával természetesen bemutatkozott. Halálsápadt, elegáns magas férfi rontott be feldúltan az ügyvédi irodába:

— Az ön kezében vagyok ügyvéd ur, itt nyomban öngyilkos leszek!

Az ügyvéd alig tudta megnyugtani váratlan vendégét. Részletesen elmondta mindazt, ami a londoni bank értesítésével kapcsolatos volt. A vezérigazgató kissé megnyugodva,

őszintén bevallotta, hogy a letétek az ő tulajdonai.

Kérve-kérte az ügyvédet, tartsa titokban a dolgot, mert ellenkező esetben végez önmagával.

A TÉT, VAGY SEMMI!

Az ügyvéd ezek után közölte az özvegyvel, hogy a szép álmok elszórtak, sem a 2000 font sterling, sem pedig a százezeret érvényesítő értékpapírok nem őt illetik meg. Az özvegyasszony hallani sem akart a dolgok ilyen kellemetlen fordulatáról. Kijelentette, hogy

feljelentést tesz a valutaügyészségen, ha a vezérigazgató fenntartja igényét a londoni letétekre.

Bánffy Miklós gróf üdvözlő táviratot intézett a miniszterelnökhöz és a kormány új tagjaihoz

Kolozsvárról jelenti tudósítónk: A Magyar Népközség szerdán az alábbi táviratokban üdvözlötte a kormány új tagjait:

„Argetolanu Constantin miniszterelnök úrnak, Bucuresti. Az új kormány élére történt kinevezése alkalmából, a Romániai Magyar Népközség nevében van szerencsem legmelegebb üdvözlőletemet tolmácsolni Önnek, sikert kívánva ama magas hivatás betöltéséhez, amelyre megbízást kapott. Bánffy Miklós gróf s. k.”

„Ottescu belügyminiszter úrnak, Bucuresti. A Romániai Magyar Népközség nevében van szerencsém, mint belügyminisztert üdvö-

Hosszabb alkudozás és tárgyalás után az asszonyt nem lehetett eltéríteni szándékától, bár vezérigazgató már 30.000 pengőt ajánlott fel határozati díj fejében. Az asszony ezt is keveselte. Igortörtént azután, hogy a vezérigazgató megjelent valutaügyészségen és ő maga tárta fel a helyzetet. Kiderült, hogy úgy a 2000 font, mint az értékpapírok abban az időben kerültek Angliába, amikor még nem voltak tiltó korlátozások, így ellene csupán benemjelentés címén lehetett volna eljárni, e viszont csak vétség, amely három év alatt évül el. Természetesen — mint megállapították —

az elévülés már régen bekövetkezett

s így az ügyészség átküldte az iratokat a törvényes kére, amely elévülés címén megszüntető határozatot hozott.

Büntetőjogilag nem lehetett felelősségre vonni a vezérigazgatót, csak a kétezert fontot volt kénytelen beszolgáltatni a Nemzeti Banknak. Az értékpapírok viszont — tekintettel a külpolitikai viszonyokra — még nem kerülhettek haza. Így maradt hoppoz az özvegy;

most üres kézzel sirathatja kapzsiságát,

— a tévesen kikézbizosított levelek alapján szőtt szép álmok elszórtak és a 30.000 pengő tiszteletdíj is végleg elveszett.

zolni őnt, remélve, hogy ezt a hivatalt az ország minden polgára javára fogja betölteni. Bánffy Miklós gróf s. k.”

„Radian sajtó- és propagandaügyi miniszter úrnak, Bucuresti. A Romániai Magyar Népközség üdvözlöi őnt a sajtó- és propagandaügyi minisztérium élén. Bánffy Miklós gróf s. k.”

„Giurescu miniszter úrnak, Bucuresti. A Romániai Magyar Népközség nevében szerencsekívánatainkat küldöm a Nemzeti Újjászülletés Frontja miniszterévé történt kinevezése alkalmából. Bánffy Miklós s. k.”

Ünnepélyes keretek között megnyílt az első temesvári magyar tanonciskola

A római katolikus magyar tannyelvű ipari tanonciskola első esztendője ünnepélyes keretek között nyílt meg. A tanonciskola a piarista liceum külön helyiségeiben nyert elhelyezést, ahol a megnyitásra összegyűlt a százöt beiratkozott tanonc és a tanári kar, valamint az iskolaszék részéről Szappanos Gyula alelnök, Babcsányi Ferenc, Lőrincz István, Forgács Mátyás és Somogyi Károly. A Magyar Nőegylet képviselőiben Szappanos Gyuláné jelent meg.

Rajka Géza dr. igazgató megnyitó beszédében elsősorban köszönetet mondott a kormányknak az iskola engedélyezéséért, a püspöki hatóságknak az engedélyezés körüli fáradozásért, valamint a magyar társadalomnak és az iskolaszéknek az új intézet fenntartásának vállalásáért. Azután a növendékekhez intézte szavait és kifejtette, hogy

a tanonciskola feladata nemcsak oktatás, hanem szoktatás a rendre és fegyelemre is.

Felhívta a tanoncokat, hogy jó előmenetellel igyekezzenek arra, hogy majdan jó és derék iparosok legyenek belőlük, miként mestereik. Szappanos Gyula

la iskolaszéki elnök azután a betegeskedése miatt távollevő Kayser Lajos pápai prelátus, nagyprepost, iskolaszéki elnök helyett szólal fel és arra buzdította a növendékeket, hogy szívleljék meg tanáraik tanítását, hogy azt majdan gyümölcsöztesék is.

A megnyitás után a tanulók, a tanárok és az iskolaszéki tagok a piarista rend templomába vonultak, ahol Haubenreich Károly hittanár tartotta a Veni Sanctet és a nagymisést. Míse végével szentségáldás volt.

Az első tanítás tegnap délután három órakor kezdődött az új tanonciskolában.

Tanítás van minden hétfőn, szerdán és pénteken délután, három órától kezdődőleg.

Az iskolának három osztálya van. Az első osztályban heti tizenegy, a második és harmadik osztályban heti tizenhárom-tizenhárom óra az oktatás. A tanári testület a következő tagokból áll: Rajka Géza dr. igazgató magyar nyelv, Bugariu Ion és Balanescu Ion román nyelvtan, történelem, földrajz és jog, Rohrer Károly számtan, Szily Miklós könyvelés és levelezés, Molnár Károly mérnök technológia, Steingaszner Károly mérnök fizika és mechanika, Heller László építész mérnök rajz és geometria.

A városi mozikban rendezik a légvédelmi tanfolyamot a polgári lakosság részére

A polgári lakosság számára hétfőn kezdett légvédelmi tanfolyam iránt egyre nagyobb érdeklődés mutatkozik. Tekintettel arra, hogy a rossz időjárás miatt a tüzoltóságok udvarán nem lehet az előadásokat tartani, a rendelkezésre álló termek pedig kicsinyek, a város légvédelmi hivata elhatározta, hogy a Belváros, Józsefváros, Erzsébetváros, Mihalas és Fratelia lakossága számára az október 15-ig tartó elméleti oktatást a Capitol-moziban, a Gyárváros számára pedig az Apolló-moziban tartják hétfőn, szerdán és pénteken délelőtt tíztől tizenkétig, kedden és csütörtökön déntán négytől hatig pedig az egyes tüzoltóságok termében. A hónap má-

sodik felében lesznek a gyakorlati oktatások és pedig kizárólag a tüzoltósági telepeken.

A légvédelmi tanfolyamon minden hét és hatvan közötti lakosnak kell résztvennie. Miután minden hónapban az előre elkészített terv szerint más elméleti és gyakorlati oktatás lesz, mindenki kezdje meg már október első felében a tanfolyamot. A részvételt nem lehet halasztani akként, hogy egyesek csak tavasszal kezdjék meg a tanfolyamot olyan szándékkal, hogy akkor hetenként több órát hallgathatnak és úgyszólván egyszerre végezzék az évi kötelező huszonnégy órát.

DÉLI HIRLAP

Bucurestiben
minden újságkioszkban
kapható
Kérje a DÉLI HIRLAPOT

Egy régi dal

Ahogy nézem Lengyelország térképét a belerajz demarkációs vonallal, amely a német és az orosz határt határozza el, ismerős helységeket látok. Baranovic, Molesac, Gorodistny és még néhány nehezen kimondható falu meg város. Amikor a harcok meg folytak, a rádió is megemlékezett rólok. Szerepltek a hivatalos harctéri jelentésben, először a németek vették birtokukba, később orosz csapatok. Ezenhárom évvel ezelőtt, 1916-ban is említette Baranovic városát a német jelentés, sőt néhai tengerésztábornok is megemlékezett róla néhány szóval. Nem hosszan, csak pár száz szó mondatban: adataim bevonultak Baranovicba, amely fontos állomás volt a Varsó-Moszkva vonalon. Furcsa volt 1916-ban Baranovic. Talán harmincezer ember lehetett és ez a harmincezer ember faházakból lakott. Csak a községhez meg a csendőrlakások körül köböl. Még a hosszú vasút állomás is fákból volt. Még sem értem, hogy a mozdonyból kipatolt szikra nem gyújtotta fel a fenyőfaépitményt. Láttam először háromemeletes faházat, amelynek tetején kövér fülémény nyúlt ki vastag füstöt fújva és az uccáról kapaszkodtak fel a lépcsők az es emeletre. Akkoriban csinos kártyavárnak német ezeket a faházakat és vártam, hogy mikor csökken össze. Tányérszappán oroszok és lengyelek állkodtak az uccákon, lábukon ronggyömög-spárgyal átkötve, cipője soha nem ismertek. Folyton mosolygók, mosolyogva koldultak tőlünk kenyérrel, székkel és cigarettával, mert állandóan éhesek voltak. Ha jól emlékszem, a német, osztrák és magyar ágyúk a fél várost rommá lökték, a faházak romjai dőltek össze. Húsz béke év alatt oroszok és lengyelek mosolyogva felépítették. Német ágyúk megint leborotválták a földről a faházakat. Után jöttek az orosz ágyúk és a megmaradt házak ezek seperődtek le. A tányérszappánok most bizonyára megint koldulnak kenyérért, moslékért és cigarettáért. És mosolyognak, mert ott, azon a község vidéken, ahol semmi sem siróg és fontos, a nyomorúság mosolyog. Baranovicet elpusztították a Napoleon hadai, majd feldúlták németek, osztrákok, magyarok, oroszok, utóbb megint németek és oroszok. Némely városnak az a sorsa, hogy állandóan felgyújtják. Talán ezért is épült fából a házaink, hogy kisebb legyen a kár. És a lakosok is azt mosolyognak, mert már annyira elfásultak a szenvedésük iránt, hogy kiapadt szemükből a könny.

Gorodistye kicsiny falu, talán olyan nagy mint énna. A tragikus sorsa Baranovicé közelében felül. Akkoriban a jövészárók a község előtt ótszáz bére házódtak el, de az emberek nem menekültek. Ágyúparba, szuronyrohám és kézigranát sa folyt a közelükben és a lakosság nyugodtan sélt az uccákon. Néha egy-egy granát a falu közelében robbant fel, az emberek ijedten elszaladtak, sőt már nem futhattak el, azokat másnap csendben temették. Oroszok, lengyelek és zsidók éltek Gorodistyében, békek egyetértésben, mindnyájan egyformán rongyosok, mert azon a vidéken nem ismerték a elégséget. Izgoriczky gyógyszerész nyáron mellől, télen rongyokba burkolt boeskorban szolgált ki a gyógyszereket. És a gyógyszerháza petroleumlámpa füstölt. Olejesük Szonja kisasszony, kinek ráérő időmben udvaroltam, katonabakkancsban járt, cigarettázott, ritkán mosakodott, pedig szép volt. Nitwiczky úr mérősr volt, de ismerte a lószót és Dosztojevicskij minden munkáját. Orosz rodeliben olvasta őket és a könyvek véresek voltak, mert marhavágás után, amikor az irodalomhoz melekült, nem törölte meg a kezét. A zsidók bennünk költék a felszabadítókat és csodálkoztak, hogy nincsen nálunk kancsuka és nem követelünk tőlük pénzt. Mindig szerettek kávét, cukrot, teát, konzervet és a cigarettát, képtelen vagyok megérteni, honnan varázsolták elő az árú ezen a szegény és szomorú vidéken. Gyorsan folyt az élet a front mögötti kis helyen és nem számított eseménynek, ha valakit eltérve puskagolyó vagy gránátzilánk megölt. Megsejtek a halált és nem csodálkoztak rajta. Pedig sokan haltak meg, mert olesó volt az élet. Az orosz hadijelentés megemlítette, hogy a szovjetsapatok erős harc után foglalták el Gorodistyt, mert a lengyelek szívósan védekeztek. Biztosan legett a fél falu és a halál is dusan aratott. A halál sírává vendég ezen a község vidéken, ahol állandóan tűzhős gerendák és kormos falak jelzik a történelem útját.

Még egy helysége emlékszem, Michnov-Csizna volt a neve. A faluból csak csupasz falak látszóttak, amikor a mi ezredünk oda érkezett. A lakosok régen Oroszország belsejébe menekültek. Néma volt a község, akár a temető. Sokal egy élő, minden esendes volt, még a halottak is eltűntek. Csak egy nagy sztrike muszka kóborolt az elhagyott uccákon. Felborzolt szörel, keserűen nyárgva, izzásban sóvágyan tünt fel, hol az egyik kormos falon, hol va-

Egy szellemi hagyatékról

A magyar kisebbségi élet figyelői tudják, hogy Calinescu miniszterelnök meggyilkolása a maga tragikumával mellett különösen végzetes időpontban történt a magyar kisebbségre. Atadásra készen állott egy hatvan oldalas memorandum, amelyet a Magyar Népközösség vezetői állítottak össze és azokban az órákban akarták a miniszterelnök kezébe juttatni, amikor a merénylet történt. Ez a memorandum egyenesen Calinescu miniszterelnök óhajára íródott. A néhai miniszterelnök gyakorlati ember volt, akinek jóhiszeműsége a kisebbségi kérdés rendezése körül nem vonható kétségbe. Ez tehát kettős körülmény, amely arra indította, hogy gyakorlatilag ismerje meg a kisebbségi statutumban lefektetett elveket alkalmazását. Ezt a tükört pedig lehitelesebb alakban azoktól kaphatta, akik a mindennapos életükben érzik az elvek alkalmazását. A memorandum az a leírás volt, amelyből a miniszterelnök konkordátumot kapott és a vét-rehajtói hatalom eszközeivel oldotta volna meg. Nyilván ez a kölcsönös végél és ennek elérésére bizonyos állandó összműködés kell a kormány és a népkisebbségek között.

Az ugynevezett gravaminális, a sérelmeket összegyűjtő politikában nem szabad türelmetlenséget látni. Bármennyire avultnak látszik az a rendszer, a népjogok alkalmazása terén, mégis bevált. Nem szabad azonban a gyakorlati életre vonatkozó adathalmazt „a sérelmek felhártyogatásának” tekinteni, hanem a felismerés egyik és jelentőségében nem kicsinyelhető módszerének. Nyilván ez volt az elgondolása a néhai miniszterelnöknek, aki megadta a lehetőséget arra, hogy a sérelmek in foro interno, a házi postán intéztesse nek el. Mint említettük: egy kezdeményezés történt, amelyet elvágott a két hét előtt lefolyt borzalmas merénylet. A memorandum így dr. Dragomir Silviu kisebbségi miniszter kezébe került, akire vár az a feladat, hogy gyakorlati megoldásokat találjon a nagy adathalmazban feltárt kérdésekben. A kisebbségi miniszter eddig is sokat tett a kormány és a magyar kisebbség közötti közvetítésben. Nagy része van abban, hogy a kisebbségi kérdés bizalmi légkörbe került, amelyben a kölcsönös jóindulattól várható egy végleges együttélési forma kialakulása. Most Calinescu miniszterelnök halála után súlyosodik a kisebbségi miniszter munkaköre és az ország kisebbségeinek óhaja az, hogy dr. Dragomir Silviu miniszter magát e részben Calinescu miniszterelnök szellemi örökösének érezze és ebben a tudatban folytassa azt a munkát, amelyet történelmi időkben történelmi sulyoknak tartunk. A hatvan oldalas memorandum most a miniszter kezében van és valószínűleg nem riasztja el a hatalmas anyag, amely csak azt bizonyítja, hogy a Népközösség tagjai alapos és aprólékos munkát végeztek, vagyis hű tükört akarták adni annak, ami lent folyik, a városokban, falvakban,

ahol a kormányrendelet egy kerül végrehajtására, hogy előzőleg két-három kézen átmeny. A jószándékú rendelet beakadhat valamely a végrehajtásnál szerepet vivő közeg egyéni felfogásába, partikuláris túlzásába és gyakran új értelmezést kap az a kormányrendelet, amely eredetileg építő szándékú akart lenni. A kisebbségi élet egészséges új rendje csak úgy alapozható meg, ha a kormányhatalom és így elsősorban a kisebbségi miniszter tájékozott az alsóbbfokú végrehajtás mozzanatairól és egyöntetű egységes alkalmazást biztosít a rendeletek számára. Nem szabad a kisebbségeknek mostani és a jövőben készülő memorandumait nyugtáskodásnak, a sérelmek halmozásának, érzékenykedésnek tekinteni. Ez nem is kiváltság, mert a jus petitionis, a kérelmezési jog minden állampolgárt és az állampolgárok kollektív csoportjait megilleti. Másrészt a mai adottságok mellett a Népközösség feladata a magyar élet mozzanatainak megrogzítása. Ha a tapasztalatokat a magyar vezetőik magukba fojtják és egymásközi eszmecsere-k anyagául tartogattják, akkor az a sérelmek izgatott anyagát vonná ki az eseményekből. Ezzel szemben, ha a munkát az a szándék jellemzi, hogy az anyag orvoslása végett az illetékesek elé kerüljön, akkor ezen a munkán senki nem találhat kivételt, mert az szervesen beleilleszkedik egy kisebbségi politika rendszerébe.

Kétségtelen ugyanis előtünk az, hogy egyes sérelmek orvoslása csak lokális jelentőségű és a kisebbségi politika szempontjából jelentőséggel nem bír. A helyi bajok és a kulturális vagy gazdasági hiányosságok felelőtlése egy tulmenó célt követ: azt, hogy a rendszer változzon meg. Calinescu miniszterelnök ezt akarta és meg vagyunk győződve róla, hogy dr. Dragomir Silviu miniszter is akarja ezt. A miniszter a most előtte fekvő memorandumból annak aktualitására kívül, bizonyára kiolvassa azt a jelentőséget, hogy ez is közelebb vitt a célhoz. Mi ez a cél? Méltányosság és igazságosságon nyugvó kisebbségi rendszer, amely a benne rejlő erkölcsi erővel köti az államhoz a kisebbségi népet. Ezt senki se tartsa engedékenységgnek, vagy éppen gyengeségnek! Ebből az együttműködésből erő lesz, ami pedig soha sem lehet a gyengeség gyümölcse. Az igazságos népkisebbségi rendszer mellett az államélet megalapozottságának erője emelkedik. Calinescu miniszterelnök nagyon meggondolt lépet tett, amikor konszolidációs munkájába beillesztette a kisebbségeket.

Ebben a munkában kezdettől fogva segítő-társa volt dr. Dragomir miniszter, aki most a megkezdett építés folyamatosságát tartja fenn. Hisszük, hogy a megadott uton tovább halad és ezen az uton maga mellett fogja találni a magyarságot. A memorandum, amelyről fentebb szó volt, ugyan nem jutott el a címzett kezébe, de mégis helyes kezébe került.

Lengyel menekültek autókarambolja Romániában

Katasztrófát idézett elő egy részeg gépkocsivezető

Ploestiből jelentik: Sulyos közlekedési szerencsétlenség történt tegnap délután a Ploesti—valeni országúton. Operatív közegből társasgépkocsin 30 személy indult el azzal, hogy Scaiosi községbe utazzanak. Az utasok, egy esküvőn vettek részt és valamennyien ittasak voltak. Hasonlóképpen részeg volt a gépkocsivezető is, aki a kocsit 80 kilométeres sebességgel vezette. Utaközben egy ló került az autóbusz elé. A részeg kocsivezető elvesztette uralmát a kormánykerék felett és a társasgépkocsi az árokba vezetett. A hatalmas kocsit felborult és valamennyi utasát maga alá temette.

Kilene utast sulyos állapotban kórházba szállítottak. A többiek jelentéktelenebb sérüléseket szenvedtek.

Ugyancsak sulyos természetű gépkocsi szerencsétlenség történt a főváros környékén is. Egy 33 autóból álló karaván, amelyen lengyel menekültek utaztak, a fővárosból Govora és Calimanesti helységek felé tartott. Alig hagyta el a karaván Bucurestet, amikor az országúton két lengyel gépkocsi egymásba ütközött. Az egyik autóban egy lengyel főhadnagy, ennek felesége, fia és egy katona tartózkodott, akik valamennyien sulyosan megsebesültek. Főleg a főhadnagy feleségének aggasztó az állapota, akit gondos ápolás alá vettek.

Amilyen kihűlt kéményen. Amikor először láttam, Poe Edgar kisérletes macskája jutott eszembe. Különös kedvelésből vagy inkább szánalomból vadászunk az állatra. Agyon akartuk löni, hogy szörnyű nyárgogását ne halljuk, hogy ne szenvedjen tovább az éhínségtől. Teremtett lélek nem töltött tamját a félelmetes helyen, talán éjszaka valamely orosz és magyar járőrök lapultak meg a csonkok között. Néha, titokzatos éjszakákban ismeretlen tűz lobogott fel a kisérlet-falamban. Lehet, hogy a romok alá te-

metett holt lelkek melegedtek a tűznél. Vajjon felépítették-e Michnov-Csiznát? Visszatért-e ismét az elmenekült emberek? Visszajötték-e, hogy ismét meneküljenek és meghaljanak?

Huszonhárom esztendeje. 1916-ot trakt akkoriban és divatos volt az „Ott, ahol a Dnyeszter-vize zúg, van egy kicsi madárjárta zug...” kezdőtű dal. Sok madárjárta zugot siratott el abban az időben a fájdalommal suttogó Dnyeszter. Akkorcsak most. Semmi sem változott. Gorodistye, Baranovic, Michnov-Csizna romokban hever és a Dnyeszter halotti dalt énekel fölöttük... K. S.

KÖZGAZDASÁG

Bevezetik a tőzsdén a devizahatáridőüzleteket

A tőzsdei devizaügyleteket szabályozó új rendelettörvény jelent meg. A napiárfolyam megállapítása. A tőzsdén kívüli ügyletek

A külkereskedelmi új rendelet szabályozó rendelettörvény, amelyet lapunk részletesen közölt nagy fontosságánál fogva, úgy rendelkezett, hogy az exportőr kivételéből eredt és részükre a törvényben meghatározott célokra szabadá tett 70% deviza eladását kizárólag az erre jogosított bankok végezhetik és pedig csakis a tőzsdén és csakis a törvényben megszabott rövid záros időn belül. A nemzetgazdasági miniszter ennek a tőzsdei eladásnak a szabályait a hivatalos lapban közzétett rendelettel állapította meg.

A rendelet értelmében deviza műveletek lebonyolítása végett

a bucarestii értéktőzsde minden munkanapon délelőtt 12.30 órától 13 óráig lesz nyitva.

Ebben az időben a tőzsde termébe belépésük van a hivatalos ügynököknek, vagy helyetteseinek, a különleges deviza ügynököknek, a korlátlan hitellel felruházott bankok devizaügyletek lebonyolításával megbízott képviselőinek és a börzétörvényben megállapított személyzetének. A jogosított bankok kötelesek közölni a tőzsde titkárságával, kik lesznek a meghatalmazott megbízottai.

Tőzsdén lebonyolított devizaügyleteknek tekintetnek azok, amelyek a megszabott időben a tőzsdei ügynökök kiküldtása után jönnek létre a tőzsdén, valamint a tőzsdén kívül kötött olyan ügyletek, amelyeket a bankok megbízottai 12 óra 30 perccor bejelentenek és a tőzsde jegyzékébe bejegyzésnek előzetes árfolyam vizsgáló bizottsági ellenőrzés után. Mindkét esetben igazoló borderot ad ki a tőzsde megbízott tisztviselője.

Ha valamelyik bank egy időben elad és vesz ugyanazon fajta devizát, akkor is

köteles mind a két ügyletet a tőzsdén bejegyezteni és a tényleges lebonyolítást csak a kapott bordero alapján végezheti.

Az államnak és intézményeinek járó devizák eladását a bankok kizárólag a tőzsdei szindikus utján végezhetik.

Az eladások történhetnek készpénzért, vagy határidőre. A készpénzeladás legfeljebb két nappal a bejegyzés után lebonyolítandó. Ha ez nem

történik meg, a börzszindikátusa a kötetet követő harmadik napon számlára bonyolítja le az eladást. A határidős ügyleteket kikötött napon kell lebonyolítani, s ha ezt elmulasztják ugyancsak a szindikus intézkedik. A lebonyolítást maga a jogosított bank végezi, a hivatalos ügynök csak a közvetítési teendőket végezi.

Azt a legkisebb lebonyolítási mennyiséget, amelynek alapján árfolyam megállapítás történhetik, a tőzsde választmánya állapítja meg. Ezeket az árfolyamokat a tőzsde titkársága közzéteszi. Az árfolyamjegyzék mindig csak azokra a devizákra fog kiterjedni, amelyekben tényleges lebonyolítás volt. A legmagasabb és legalacsonyabb árfolyam mellett egy középárfolyam is közölve lesz, figyelembe véve ennél az eladásra került mennyiségek arányát is.

Napi áron jelzés mellett adott utasításnál ez a középár lesz kötelező.

A legmagasabb és a legalacsonyabb áron kívül eső áron tilos az értékesítés.

A hivatalos ügynökök az ügylet megkötésekor a feleknek kötelesek jegyzéket adni, amelyben az eladó és a vevő neve, a deviza neve és árfolyama, s ha határidős eladás történt, ez és a bonyolítás ideje megjelölendő. Panaszokat még az nap kell beadni semmisség terhe alatt a szindikális kamaránál. A szindikusnak és a hivatalos ügynöknek járó díjat a tőzsde választmánya állapítja meg és a nemzetgazdasági miniszter hagyja jóvá, a jogosított bankok és a szindikális kamara véleményének előzetes meghallgatása után.

A deviza ügyletek lebonyolításának megkönnyítésére és jobb ellenőrzésére

a szindikális kamara a tőzsdén külön hivatalt állít fel, egy megbízott hivatalos ügynök vezetésével

és itt egyesítik az összes kötések, itt adják ki a jegyzékeket a kötésekről és a lebonyolításokról. Ezt a külön hivatalt a kormánybiztos és a tőzsdei választmány egy kirendelt tagja, valamint a szindikus kamara által megbízott hivatalos ügynök ellenőrzi.

Cégek működési engedélye

A temesi helytartóság cégbizottsága ülést tartott és Dumitrescu Dimitrie táblai tanácselnöklete alatt számos cégbejegyzési kérvényt írt elő kedvezően. Ennek eredményeképpen a következő cégek kapták meg a működési engedélyt: Glaciu Péter és Balentan Ioan textil-, rövid- és divanyüzlet Nagyszentmiklóson, Hügel Miklós üzlet egésszive koromsai engedéllyel és italmérséssel, rin községben, Brüll Anna, született Haas fardés Dettán, Griffaton János és Kühn Péter gyesykereskedés Temesvár-Gyárvaros, Wartenfeld Fild gyesykereskedés Temesvár-Gyárvaros, Gedó S. kalapüzlet Temesvár-Belváros, Friedmann gyarmatár-, rövidár- és déli gyümölcsüzlet Temesvár-Gyárvaros, Schönzweig Zoltán vegyes-kereskedés az aradmegeyi Lazuri községben, Vano vegyes-kereskedés az aradmegeyi Bocsig községben, Basch Gusztáv bizományi üzlete, kiegészítve a város gyarmatár ügynökséggel Temesvár-Erzsebetváros, Batran Karolin dohánytőzsde, újság és piakereskedés Aradon, Schick József vegyes-kereskedés az aradmegeyi Nagylak községben, Revillak roly kötöttár- és lábbeli-üzlet az aradmegeyi Szentanna községben.

— A Resita új vezérigazgatója. Rossetti János, nemzetgazdasági minisztérium vezértől megvált állásától és ügykörét ugyanezen című Báicoianu Alexandru vette át. Rossetti Bálcónak a Resita igazgatójává nevezték ki.

— Az átmeneti kiviteli időszak meghosszabbítása. Miután az új külkereskedelmi törvény szerinti átvezetés még napokat vesz igénybe, a szándékolt rendszert október 9-ig meghosszabbították. Ennek megfelelően a vámhivatalok még nem kérik új rend szerinti kiviteli engedélyt.

— Egymilliót meghaladó nyersacélt termeltek Anglia. Megbízható angol vasipari körök szerint Anglia nyersacélttermelése augusztus hónapban napi 46 ezer tonnát tett ki a július havi 451 tonnával szemben. Huszonhat munkanapot számlálva, havonta, augusztusban Angliában 1 millió ezer tonna nyersacélt termeltek. A legutóbbi hatalmas kimutatás szerint a július havi nyersacéltelés 1.153.100 tonnát tett ki.

— A fűrődjegyek igazolási borítékai olesóbb lettek. A fűrőd- és üdüllőhelyekre szóló kedvezményes vasuti jegyekhez a nyár óta ellenőrző borítékot kellett venni. A vasut most ezen boríték árát leszállította. Éspedig elsőosztályu jegynél leire, másodosztályu jegynél 20 leire és harmadosztályu jegynél 10 leire.

— A bányási gabonapiac árai. Buza 75 k 430 lei, tengeri 430 lei, korpa 320 lei, új zab 400 lei, muharmag 400 lei, tökmag 950 lei, káposztarice 820 lei, lence 600—700 lei, új takarmányár 350 lei, tavaszi árpa 430 lei, löheremag 210—220 lei, lucernamag 300 lei százkilónként.

— Átmeneti intézkedés az új külkereskedelmi szabályokról. A külkereskedelmi törvény új rendelkezéseivel október 1-ével életbe lépett. Minthogy azonban a minisztériumnak néhány napi időre még szükség van az új szervezet teljes kiépítéséhez, az idő kezen folyamatban lévő kiviteli ügyek lebonyolítására pedig nem szenvedhet haladékok, a nemzetgazdasági miniszter rendeletileg úgy intézkedett, hogy október 9-ig a szállítás alatt álló kivitelek még a régi rend szerint kezeltesenek. A vámhivatalok utasításokat kaptak tehát, hogy eddig az ideig ne kövessenek kiviteli engedélyt. Egyéb felmerült átmeneti kérdések tárgyában is intézkedik a minisztérium, hogy a végleges rendezésig a régi szabályokat alkalmazni. Ilyen eset például, hogy az új rend szerinti külföldi fizetésekre engedélyt többé nem a Banca Nationala ad, hanem a külkereskedelmi hivatal. Itt azonban még nem történtek meg a megfelelő előkészületek, viszont a Bank beszüntette a kérvények átvételét. Hasonló helyzet állott elő a deviza eladására jogosított bankoknál, amelyek az új törvény szerinti utasításokra várva felfüggesztették a devizák eladását a börzei eladások szabályainak megállapításáig. Az erre vonatkozó rendelet megjelenéséig ugyan a hivatalos lapban, de részletes utasítás hiányában a bankok elhatározták, hogy közös értekezletet tartanak és közös eljárású formát állapítanak meg.

A román-magyar gazdasági megállapodás részletei

Budapestről jelentik: A román-magyar gazdasági megállapodással kapcsolatban a következőket közlik:

Az új megállapodás 1940. június 30-ig biztosítja a két ország gazdasági összeköttetését. Magyarországra nyolcezer vagon tüzfát, 160 vagon fűrészelt

és bárdolt fenyőt, megfelelő mennyiségű lombfából készült fűrészarút, faszenet és nyírfaarút, kádárfát és egyéb faarut vesz át Romániától kedvező feltételek mellett. A román kormány kölajból kétszer annyi exportot engedélyezett, mint amennyi vasfélgyártmányt Magyarország szállít Románia számára.

A felelbezési bizottságban résztvevő pénzügyi tisztviselő nem büntethető azért, mert nem a kincstár mellett szavazott

Ha az inspektor az ügyvéd autóján távozik — még nem gyanusítható meg

Érdekes közigazgatási végzés kerül felülvizsgálásra a semmitőszék negyedik tagozata elé. 1937-ben elmozdították állásától I. Pivniceru pénzügyi felügyelőt, mert állítólag mulasztást követett el a kincstár kárára azzal, hogy résztvevett egy fellebbezési bizottságban, ahol nem ellenzte, hogy egy cég adóalapját 700 ezer leiről 200 ezer leire szállítsák le. Az elmozdító végzésében erkölcsi összeférhetlenségnek mondták ki, hogy a sikeres fellebbezés letárgyalása után Pivniceru az adófizető ügyvédjének automobilján távozott.

A pénzügyi felügyelő azzal indokolta közigazgatási keresetét, hogy csak a behajtás körüli mulasztás képez feyelmi okot. Még mielőtt a bucarestii közigazgatási tábla az ügyet letárgyalta volna, új törvény jelent meg, amely a behajtási pénzügyi tisztviselőket is felelőssé teszi a kivetés körüli mulasztásért. Erre Pivniceru ellen most már az új törvény alapján is elmozdító végzést hoztak, amely Pivniceru újabb közigazgatási keresetét adott

be. A két keresetet a tábla együtt tárgyalta és kimondotta, hogy a fellebbezési bizottságban résztvevő nem kivételi, hanem bíraskodási funkciót végez, tehát hivatali mulasztást nem követhet el. A kincstár felfolyamodta a határozatot, amelyet szerdán tárgyal a semmitőszék és határozat-hirdetésére október 9-re tűzött ki határnapot.

Anglia buzáat és más terményeket vásárol Romániában

Londonból jelentik: (Rador.) Oliver Stanley angol kereskedelemügyi miniszter tegnap az alsóházban a következő nyilatkozatot tette:

— Ezidőszertint intézkedések vannak folyamatban az 1939. július elsején megkötött angol-román kereskedelmi egyezmény értelmében nagyobb mennyiségű buza vásárlására. Öfelsége kormánya megvizsgálja azokat a lehetőségeket, hogy a birodalom szükségleteinek kielégítésére egyéb terményeket is vásárolhasson Romániában. Nem vagyok abban a helyzetben, hogy ezekről a tárgyalásokról részletes nyilatkozatot tegyek.

A Nemzetközi Fizetések Bankja dönt, hogy mi legyen a lengyel arannyal

A hitelező államok igényt jelentettek be az aranykészlet megfelelő részére. Zürichben változatlan a márka árfolyama

Svájcban még mindig nagy izgalommal figyelik a nyugati front eseményeit és így a háború elmaradásának jelenségei még mindig nem tűntek el a közérlelel. A Wall-Streeten élénken kommentálják az amerikai kormányban a túlzott háborús spekuláció megfékezésére hozott rendelkezéseit, amelyek közül legfontosabb az, hogy a Federal Reserve Bank megbízottjai szűkeg esetén a tőzsdéken árverésnek adják át az amerikai kormány aranyát.

Észíttette az önállóságukat veszített államok: Csehszlovákia és Lengyelország és Csehszlovákia értekezéseinek jegyzését

Az amerikai állampolgárok birtokában levő cseh és lengyel kötvényeket beszüntetve tulajdonosaikhoz az illetékes Federal Reserve Bankhoz.

A nyugateurópai árutőzsdéken a hausse mértékesebb tempót vett. A fémárak általában tovább emelkednek. A Nemzetközi Onkomitét, a nagy kelet hatása alatt, az exportkvótát az 1929. évi 80 százaléka emelte fel, a júliusig érvényben 45 százalékos kvótával szemben. Hasonló akcióra készül a nemzetközi kaucsukkartell is. A tengerentúlon a hajóárak kissé lánghabbak, a rossz szállítási lehetőségek, illetőleg a tengeri háború miatt.

A lengyel jegybank aranyának kérdése — erősen foglalkoztatja Lengyelország hitelező államait, Angliát és Franciaországot, mint a semleges államokat. Az angolok az aranykészlet (14 vagon arany) kezelését a Nemzetközi Fizetések Bankjára akarják bízni, azzal, hogy

az aranykészlet felett sem a legális lengyel kormány, sem mások ne rendelkezessenek a háború befejezéséig.

A kérdésben október első napjában dönt a B. I. Z. Szervezet.

A világkereskedelmi helyzetben az elmúlt hónapban annyi javulás már észlelhető, hogy a semleges

államok kereskedelmi és hajózási lehetőségei kezdnek kialakulni. Ennek hatása alatt az amerikai nagy biztosítók a semleges államok közötti hajószállítványok biztosítási díját az érték hat százalékról öt százalékra mérsékeltek és minden semleges hajót elfogadnak biztosításra, köztük — újabbban — olasz hajókat is.

A nemzetközi devizátőzsdéken az aranyárak változatlanok, az egyes devizák közül változatlan a dollár, holland forint és svájci frank árfolyama.

A font és francia frank árfolyama minden semleges államban javult.

A közép-európai devizák közül a Reichsbank intervenciója Zürichben ismét 176-ra emelte a márkadevizát hivatalos árfolyamát, azonban ezen az árfolyamon csak a Reichsbank által előzetesen engedélyezett tételekben van üzlet.

SPORT

Marinescu Gabriel tábornok levele a sportegyesületek vezetőihez

Marinescu Gabriel tábornok, a labdarugósport vezetője először a lapok hasábjain nyílt levélben intézett felhívást a sportegyesületek vezetőihez, a melynek bevezető részében hangsúlyozza, hogy személyes megállapításai szerint a labdarugósport az utóbbi időben egyes játékosok sportszerűtlen magatartása következtében egészen elfajult és eldurvult. Ez nem illik a sportpályákra és eddig csak a külvárosok terein lehetett tapasztalni. A továbbiakban Marinescu tábornok hangsúlyozza, hogy nem természete a büntetés, éppen ezért nyomatékosan felhívja az egyesületi vezetők figyelmét, hogy oktassák ki a játékosokat, ők legyenek az elsők, akik megbüntetik a szabályoktól eltérő játékosokat. Ne bízzák az játékosokat durvaságra, még akkor sem, amikor az ellenfél a provokáló fél. Alaposan oktassák ki játékosait, hogy ne protestáljanak.

Humis és Orza ismét játékképesek. A Venus két játékosa már hosszabb idő óta sérült és nem vettek részt sem a mérkőzéseken, sem pedig az edzéseken. A bajnokságot vezetői körében remélik, hogy úgy Humis, mint Orza is a közeljövőben újból elfoglalják helyüket a csapatban.

Fiatallal erők a válogatott keretében. Tegnap lap számunkban közöltük azt a 81 játékosból álló keretet, amelyet Virgil Economu szövetségi kapitány a hétfői ülés után összeállított. Erre vonatkozóan a román szövetségi kapitány a következőket jelentette ki: „A játékos keretet előterjesztettem jóvá hagyás végett Marinescu Gabriel enöknek, aki hozzájárulást adta. A keret bizonyosan meglepetést jelent egyesek számára, de azt a megbízottainktól beérkezett pontos jelentések alapján állítottuk össze. Fiatallal erők kaptak helyet a keretben, akiknek szerepléséhez nagy reményeket fűzünk.”

A hét tizenegye. Az Universul Sport a következőképpen állította össze a hét tizenegyet: Hevesy, — Petrescu, Negrescu, — Szerényi II., Pál, Lupas, — Bindea, Szántai, Barátky, Bodola, Popescu.

Románia kerékpáros bajnokai. Az országos kerékpáros bajnokságnak egy részét hétfőn rendezték meg a következő eredményekkel: Románia III. oszt. és kezdő gyorsbajnoka Sasches Nicolae Leonida, 2. Marinescu Stelian Leonida, 3. Gárian Radu Aspim. Románia I. és II. oszt. gyorsbajnoka: G. Tudose Aspim, 2. Steinhart Mihály Aspim, 3. Goziman Julian V. D. Románia középtávon pályabajnoka: Dragomir N. Metropolita 41 ponttal, 2. Tudose C. Aspim 27 ponttal, 3. Munteanu Zamfir C. C. B. 18 ponttal.

Továbbra is Barátky vezet a nemzeti bajnokság góllövő listáján. Barátky, annak ellenére, hogy a legutóbbi mérkőzésen egyetlen gólt sem rugott, továbbra is tartja vezetőhelyét a nemzeti bajnokság góllövő listáján. 4 gólos: Barátky, 3 gólosok: Bindea, Naci, Marksteiner, Cucula, Lukács, Bodola, Jordache. 2 gólosok: Auer, Bogdan, Moldoveanu, König, Szisik, Ene, Cărciog, Cărgan, Perneky, Szőke, Haas, Reiter, Sany Niculescu, Marinescu. 1 gólosok: Dumitrescu, Constantinescu, Preuc, Drăgan, Mihailescu, Remus, Alexandrescu, Dobay, Simatoc, Mioc, Zsifkovics, Mieu, Pop, Hanga, Slivac, Szántai, Cocuban II., Horotan, Szules, Zsizsik II.

Újabb német nyilatkozat a Téli Olimpiáról. A német olimpiai bizottság újabb körlevélben értesítette a világ összes nemzetét, hogy a téli Olimpiát minden körülmények között megrendezik Garmisch-Partenkirchenben és arra szeretettel vár minden versenyzőt.

DÉLI HÍRLAP
Automata telefon száma: 28-10

A DZSUNGEL

ITKA A „Déli Hírlap” eredeti regénye
Irta: K. D.

Egy pillanatra mintha szoborrá merevedett volna ember és állat, a levegő is megállt, a hőség színtől lett, a fülledtség kibírhatatlan...
...azután a tigris háta ugrásra görbült, a nagy kigyószőrt tőre előrevágó karmokkal a levegőbe szórták és...
...és...

A fedélzet hátsó részén, egy kis rögtönzött sátorban, tábori ágyon fektült a két szerelmes. A férfi éjszaka buja levegője szerelemmel töltötte el a két és végtelenül boldogok voltak.

Ronald pedig ezalatt rendes szokásához híven még nem fektült le, hanem egy nagy halom kőteljesomón ott ült a hajó orránál s belebámult a gyönyörű nyári éjszakába. Az utóbbi időben, különösen ezeken az izzó, hőségtejes napokon inkább nappal aludt, amikor ugyanis szinte elviselhetetlen volt a hőség és az éjszakákat vízrázóttá tépte.

Meg nem szűnő és t' nem muló érdeklődéssel gyönyörködött a vadon örökkel változatos szépségében, az éjszakai dzsungelben, amelynek közepén a folyón lassan felfelé igyekezett a hajó. Szinte ott volt a dzsungelben, annak kellős közepén, mert a hajó szorosan az egyik part mellett haladt tovább és ő nem vette volna le a számát az évezredek fák között a holdfénytől csak gyéren bevilágított csodálatos őserdei éjszakáról.

Sokszor pillantott meg állatokat, zsákmányt kereső, görnyedve tovasuhanó ragadozókat. Valóságos ragadozó játékosok lettek szeméi előtt. Egy kiáltás, emberhez hasonló gnyere kiáltás, egy zuhanás, vagy éppen egy ugrás és életék szűntek meg mellette, életük semmisítették meg.

Gondolataiban önkéntelenül a civilizált emberi léttel hasonlította össze az őserdő ragadozóinak vad és kiméletlen világát. Nyugodtan megejtette ezt az összehasonlítást, mert igazán nem nagy különbséget és eltérést talált. Az erősebbek vajjon nem falják-e fel a gyengébbeket itt is, minden ha-

bozás és kimélet nélkül?

Ronald keserűen elmosolyodott ezekre a megálapításokra, azonban hirtelen elhalt ajkán a mosoly és főlsgzte fejét...

Borzalmas ordítás zugott bele a csendbe. És még hozzá nem vadallat ordítása volt, hanem emberekhez tartozó teremtményé, egy lóé, világosan kivethet kétségbeesett halál-nyerítését.

Ronald feszülten figyelt. Azt hitte, hogy rosszul hallotta a borzalmas ordítást. Egy ló az őserdőben? Hogy került volna ide? Nem, nem, az lehetetlen...

Tekintetét abba az irányba fordította, ahonnan előbb a hang a hajó felé sodródott és minden érzékét megfeszítve figyelt. Ismét összerázkódott. Nem hallott semmit, de látott. A holdfény éppen arra a helyre süttött, amely váratlanul a szemébe ötlött. A folyó partján egy kissé meredek és magas tetőn egy ló ágaskodott föl és ugyanekkor néhány erőteljes indus szó hanczolt el. Valószínűleg annak az ajkáról, aki a ló nyergében ült, azután ugrott egyet és bezuhant a tető alatti puha homokba, amely a part meredéke és a folyó között terült el.

A ló ott maradt a homokban fekvé, a férfi pedig talpra ugrott, de hirtelen mozdulatlan maradt, mint egy szobor és minden figyelmét a tető felé látzott fordítani, ahol...

Ronald kimeresztette szeméit, majd hangosan felkiáltott:

— Welton... a fegyvered!...

A tetőn ugyanis egy ugrásra görbülő hatalmas tigris jelent meg. A fenevad háta egészen meggörbült és...

Welton, aki Ronald kiáltására a sátorból egy pillanattal alatt mellette termett, rögtön átlátta a helyzetet és fölemelte fegyverét.

— Lőj az Istenért, lőj már! — türelmetlenkedett Ronald lázas izgatottságában, de Welton leengedte reszkető kezében a fegyvert.

— Nem tudom, találok-e most, nagyon reszket a kezem és emberlétről van szó. Csak egy lövést felejtünk és az halálos, vagy-vagy!...

Megtorlote még izzadt homlokát. De Ronald villámgyorsan kiszakította kezéből a fegyvert, keményen vállának szevezte és máris e'dörült az éles lövés, amely belesivított a csendes éjszakába.

Mindketten némán, mozdulatlanul várták a hatást. Azután Ronald ismét felkapta a fegyvert és

célzott és még egyszer lőtt. A hatalmas tigris már a levegőben volt, ugrás közben... és ősztonszertű újjongó kiáltásban törtek ki mindketten, amikor látták, hogy az ugró teste hirtelen megmozog, kitér az eredeti irányból, bukdaécsoló félfordulatot tesz: tehát a lövés nem hibázott, a golyó talált... de vajjon eléggé-e, megsemmisít-e ezt a pompás fenevadat, vagy csak megbesejítette és most csak vadabb vérengzőbb lesz, mint különben?...

A tigris ugrása egyenesen a fiatal indusra irányult, halálos pontossággal. A lövés folytán kissé oldalra esett, de karmaival így is beleszakított a férfi egyik vállába, behalásította az öltönyébe. A fenevad ütése azonban csak térdre bukatta a férfit, a következő pillanatban már föl is ugrott, az évezhez kapott és kezében megvillant a tör. Odaugrott a hatalmas állathoz, minden erejével az elülső oldalába döfte a szive tájékára, majd kihuzta és ismét belemártotta az állat testébe. Villámgyorsan egy pillanattal háromszor-négyszer megforgatta benne törét, azután elugrott tőle pár lépésnyire és várt.

A vadallat dühös ordítás hallatott és egyetlen fordulattal, teste egyetlen lendülő mozdulattal fel-tápáskodott és szembe fordult vele. Fordulata olyan gyors volt, hogy Omar hereg, amikor leve szemben alig néhány lépésnyire meglátta, dühös fényben reávilágító zöldessárgában foszforeszkáló várszomjas szeméit, egy pillanatra elveszítette hidegvérét, elsápadt, összerázkódott és a tör kiesett kezéből, látott a fölvilágnó penge a holdfényben, amint esett és még egyszer megcsillogott a homokban...

Ronald lázas izgatottságában tartotta újját a fegyver ravaszán. Izgatott volt, de összeszedte minden önuralmát, kezei nem remegtek, puskája agya pedig mint a vas ekéldött oda a vállához, mintha össze lettek volna forrva. Állandó készenlétben tartotta újját a ravaszon, de nem mert még egyszer löni, ember és állat nagyon közel voltak egymáshoz, nem akarta, hogy esetleg valamilyen szerencsétlenség miatt egész életére szemrehányásokat tegyen magának. Majd hirtelen meggondolással eldobta kezéi közül a fegyvert, övéből előrántotta a törét, fogal közé vette, egyetlen ugrással fönn volt a hajókorlátán és még mielőtt bárki is megakadályozhatta volna ebben, izmos teste erős lendülettel az Indus habjait közé vetődött.

(Folytatjuk)

Gondoskodnak a katonai gyakorlatra bevonult gazdák földjének megműveléséről

A mezőgazdaság mozgósításával kapcsolatos teendők elvégzésére kiküldött helytartósági bizottság tegnap délután Marta Alexandru dr. királyi helytartó jelenlétében Ciupe Gheorghe dr. vezértitkár elnökelete alatt ülést tartott. Az ülésen résztvettek Popovici Nicolae mezőgazdasági vezérfelügyelő, Carabianu erdészeti vezérfelügyelő, Cristea Tiberiu dr. állategészségügyi vezérfelügyelő, Nasturas ezredes térparancsnok, Grecu agrarmérnök, Parvu felügyelő a mezőgazdasági kamara részéről és Rosu Traian a helytartósági légvédelmi hivatal képviselőjében. Az értekezleten megvitatták a mezőgazdaság mozgósításáról szóló törvénnyel kapcsolatos teendőket. Elhatározták, hogy a szükséges őszi és tavaszi vetőmag biztosításáról gondoskodnak, valamint arról, hogy a bevetett területek nagysága a tavalyihoz viszonyítva ne csökkenjen. Az értekezlet megbízta Nasturas ezredést, Popescu és Cristea vezérfelügyelőket, írják össze, mely községekben van kevés igavonó állat az őszi me-

zőgazdasági munkálatok végzésére. Intézkedés történik, hogy ezeket az állatokat pótolják. Gondoskodni fognak róla, hogy mindenütt a kelendő munkaeő és a szántásra traktor álljon rendelkezésre. Úgy a traktorok, mint az emberi munkaeő igénybevételéért a rendes díjazást fizetik. Gondoskodni fognak továbbá arról, hogy a cukorrépa kiszedése a földből és a cukorgyárakba való fuvarozása is biztosítottassék. A megyei és községi bizottságok útján felhívják a gazdákat, hogy a rozstermelésre az eddiginél nagyobb súlyt helyezzenek. Úgy a megyei, mint pedig a községi bizottságok kötelesek hetenkint jelentést tenni a mezőgazdasági munkálatok folyásáról és ezek alapján a helytartósági bizottság jelentést tesz a földművelésügyi minisztériumnak. A bizottság megtesz minden intézkedést, hogy egyetlen katonai gyakorlatot teljesítő gazda földje se maradjon bevetetlen és hogy a bevonulások által csökkent munkaeőrt pótolják.

Husz helységet kér Litvánia a Szovjettől

Ankarából jelentik: (Rador.) A Stefani ügynökség jelenti: Itteni politikai körökben biztosra veszik, hogy a moszkvai tárgyalások kezdetét jelentik azoknak a megbeszéléseknek, amelyek a Szovjetunióval megkötendő új egyezményre vonatkoznak. Azt hiszik, hogy az Ankarából elküldött

utasítások megérkezése után egy vagy két napon belül létrejön az új egyezmény. Kaunasból jelentik: A litván sajtó annak a reményének ad kifejezést, hogy a Szovjet-Unió át fogja engedni Litvániának azt a húsz helységet, amely a vilnai kerület északi részében fekszik. (Rador.)

Japán felhagy az antikomintern politikájával

Tokióból jelentik: (Dumaposta.) Namura japán külügyminiszter kijelentette, hogy a megváltozott európai helyzet folytán a japán kormány nem folytathatja a kommunistaellenes egyezmény megerősítésére irányuló politikáját.

ség jelenti: A japán külügyminisztérium megbízottja kijelentette, hogy a fegyverszüneti egyezmény megkötése ellenére a Szovjetunió új csapatokat küldött a Nomonhan zónába és a csapatokkal együtt repülőgépek és tankok is érkeztek.

Százhuszonöt ezer lelt tartalmazó pénzeszsákokat lopott egy postás — öngyilkos lett

Piskiről jelentik: Néhány nappal ezelőtt Sabau Ion mozgópostás, aki Piski és Lupény között teljesített szolgálatot, 125 ezer lelt tartalmazó pénzeszsákokat kapott az aninosai postahivataltól, dévái rendeltetéssel. A mozgópostás

azonban a pénzt elsikkasztotta és amikor tettét felfedezték, a Marosba vetette magát. Holttestét szerdán délelőtt kifogták és átadták családjának.

APRÓ HIRDETÉSEK

Alkalmasság

Gyermeknasszony kerestetik 2 és 4 éves kislány mellé. Cim Soreanu I. Bulev. Tache Ionescu 31. Jelentkezni délelőtt 10-től 1 óráig. 1867

Úgyes fiu tanulónak felvétetik. Ruboczky szabónál. IV., Str. Bratianu 22. Corso mozával szemben. 1360

Úgyes gépirónót irodai gyakorlattal, román, magyar nyelvtudással azonnalra felveszünk. Desider Friedrich IV., Str. Vespasian 11. 1364

Állást keres

Fűszeresség állást keres. Cim Kuhlavy Károly Vinga. 1361

Lakás

Szép 2 szobás lakás összes mellékhelyiségekkel, 6-os villamos megállónál november 1-re kiadó. Megtekinthető naponként délelőtt 9 órától délután 4 óráig. Közelebbi felvilágosítást ad Ringeisen III., Str. Cluj 17. 1346

Mérsékelt házbér mellett november elsejére sürgősen kiadó egy négyszobás lakás a Belváros központjában. I. Str. Alba Iulia 3. III. emelet. 2042

Kétszobás udvari lakás fürdőszobával november 1-re kiadó. III., Str. Memorandului 92. 1358

Kiadó 2 szobás uccal lakás fürdőszobával, mellékhelyiségekkel új házban, villamosnál, november 1-re. II., Str. Gloriei 2. 1355

Háromszobás modern komplett lakás, szép mellékhelyiségekkel november 1-re kiadó. IV. Str. Vlahuta 11. 1362

Adas-velei

Autó most generáljavított elegáns, sukott kocsi jó gumikkal, kevés benzinfogyasztással olcsón eladó. Erdőkődők írjanak „Autó 30.000” jellegre a kiadóba. 2043

Elektromotorokat cca 15 HP forgó áramhoz vételre keresünk. IV. Str. Vespasian No. 11. Desider Friedrich. Telefon: 44-24. 1363

Különjelenet

Klinikai képzettséggel cukorbetegségnek és gyomorbetegségnek diétás konyhát nyitok. Jelentkezések délelőtt 11-12, délután 5-6 óra között. III., Str. Domnita Balasa 14. Telefon: 39-73. 1359

Legmodernebb fűtőberendezés és virágos takaréktűzhelyek legolcsóbban!

JUNGINGER
Timisoara, II., strada Timocului 1.

GRAZIA

fűzőszalon

áthelyezte üzletét

I., MERCZY-U.

a Chic-kalapbűtél mellett

Minele de carbuni Mehadia S. A.

ajánlja ujonnan megnyitott „Urania” tárnából teljesen friss termelést kész és palamentes

prima minőségű barna szenet

mindenacmü ipari, központi és házi fűtési célokra.

Eladási iroda: Timisoara, III., str. Odobescu 50.

Külföldi lapok méltatja Argeloianu miniszterelnök rádióbeszédét

Rómából jelentik: (Rador.) Az olasz lapok közül a román kormány nyilatkozatát, amely közös veszedelmekre való tekintettel a román egységére van szükség. A lapok részleteket költnek a felhívásból és kiemelik, hogy Romániának nincsenek háborus szándékai, de egyenlő jogokat követel a többi országokkal.

A magyar lapok is leközlök a román kormány felhívását a nemzetes. Rámutatnak arra, hogy kormány el van határozva a belső rend fenntartására és arra, hogy továbbra is békepolitikát folytatson.

A német lapok kivonatosan közlök a román kormány nyilatkozatát. A napilapok hangsúlyozzák Románia továbbra is kitart a szigorú semlegesség mellett, de kész a védekezésre.

Rádió

CSÜTÖRTÖK, OKTOBER 5.

Rádió Romania, 12: Időjelzés, 12.03: Hangmezei Rádió Romania és Rádió Bucuresti. 13: Időjelzés, rádióműsor, sport és egyéb közlemény. 13.10: Déli hangverseny. 14: Hírek. 14.20: Hangverseny folytatása. 15: Látványosságok, irodalmi és kulturális hírek. Rádió Romania. Időjelzés, időjárásjelentés. 19.02: Időszertű kulturális apróságok. 19.17: Az Alhambra zenekari előadások. Rádió Romania és Rádió Bucuresti. Az Alhambra zenekar tovább játszik. 20.25: J. M. énekel. 20.45: Hírek. 21.15: A Filarmónia zenekar hangversenye. 22.10: Hírek, háztartási és egészségügyi tanácsok. 22.30: A hangverseny folytatása. 23.25: Könnyű zene hangmezei. 23.45: Hírek francia, és angol nyelven.

Budapest I. 7.45: Torna, hírek, közlemények, hangmezei. 11: Hírek. 11.20: Felolvasás. 11.45: Felolvasás. 13.10: Dániel Ilonka zongorázik. 13.45: Hírek. 14: A Rádió Szalóneznokara. 15.30: Hírek. 17.15: Háztartási tanácsadó. 17.45: Időjelzés, időjárásjelentés, hírek. 18: Hírek szlovák és magyar nyelven. 18.15: „Pusztuló szélmalom”. Tájéraz. 18.40: Szelecsényi Ilona magyar nóták énekel. 19: „A bor dícsérete”. Felolvasás. 18.5. Baromfityesztési időszertű tanácsadó. 20.1. Hírek. 20.25: Hegedű hangverseny. 20.55: Ellátás. 21.20: Budapesti Hangverseny Zenekara. 22.05: Küllgyi negyedóra. 22.40: Hírek. 23.0. Cigányzene. 23.40: Hírek német, olasz, angol francia nyelven. 24: Táncelemek.